

AKO SA STAŤ UČIACIM SA MESTOM?

Spolufinancovaný
Európskou úniou

AKO SA STAŤ UČIACIM SA MESTOM (LEARNING CITY)?

Sprievodca • 2023

Pripravila AINova v rámci projektu LEAP – Local Adult Education Policy (Politika vzdelávania dospelých na miestnej úrovni), ktorý realizuje medzinárodné partnerstvo s podporou programu Erasmus+, koordinátor – AINova, www.ainova.sk, 11/2020 – 2/2023.
www.leap2local.eu

UNIVERZITA
KONŠTANTÍNA
FILOZOFA PEDAGOGICKÁ
V NITRE FAKULTA

INSPECTORATUL ȘCOLAR

Podpora Európskej komisie na výrobu tejto publikácie nepredstavuje súhlas s obsahom, ktorý odráža len názory autorov, a Komisia nemôže byť zodpovedná za prípadné použitie informácií, ktoré sú v nej obsiahnuté.

AKO SA STAŤ UČIACIM SA MESTOM (LEARNING CITY)

OBSAH

Predslov	4
1. Niekoľko poznámok na úvod	6
2. Celoživotné vzdelávanie a vzdelávanie dospelých	9
3. Rôzne iniciatívy pre mestá a príklady zo Slovenska	11
UNESCO – Učiace sa mestá	13
UNESCO – Kreatívne mestá	16
UNESCO – Medzinárodná koalícia pre inkluzívne a udržateľné mestá	17
Inteligentné mestá – Smart cities	18
Európske hlavné mestá kultúry	19
Európske zelené hlavné mesto	21
Európske hlavné mesto inovácií	21
4. Ako budovať Učiace sa mesto – návody	22
Video tutoriály	23
Usmernenia pre budovanie Učiaceho sa mesta	24
Kľúčové vlastnosti Učiacich sa miest	28
Globálna sieť učiacich sa miest UNESCO	36
Prihláška za člena	40

Nasledujúce riadky sa venujú konceptu učiaceho sa mesta ako jednej z ciest smerujúcich k udržateľnému rozvoju. Sú určené predovšetkým pre samosprávy, ktoré by sa chceli vydať na cestu budovania učiacej sa komunity alebo mesta, a tiež pre aktérov vo vzdelávaní, ktorí chcú prispieť k budovaniu kultúry celoživotného učenia v meste.

Okrem odpovedí na otázku Ako budovať učiace sa mesto?, sa snažíme odpovedať aj na otázku Prečo? Prečo sa treba venovať celoživotnému vzdelávaniu, s dôrazom na vzdelávanie dospelých?

Keď rozmýšľame o učiacom sa meste, vychádzame z definície podľa UNESCO:

Učiace sa mesto je také mesto, ktoré v každom sektore efektívne mobilizuje svoje zdroje s cieľom:

- podporovať inkluzívne vzdelávanie od základného až po vysokoškolské;
- oživiť vzdelávanie v rodinách a komunitách;
- uľahčiť vzdelávanie pre potreby pracoviska a na pracovisku;
- rozšíriť využívanie moderných vzdelávacích technológií;
- zvyšovať kvalitu a excelentnosť vo vzdelávaní; a
- podporovať kultúru vzdelávania počas celého života.

Na konci tohto Sprievodcu nájdete najdôležitejšie texty UNESCO týkajúce sa učiacich sa miest v slovenskom jazyku a linky na tutoriály, ktoré dávajú návod na budovanie Učiaceho sa mesta.

Sprievodca vznikol v rámci projektu LEAP, Local Adult Education Policy, ktorý bol podporený z programu Erasmus+. Základná myšlienka projektu je obsiahnutá v Uznesení Rady EÚ o obnovenom Európskom programe pre vzdelávanie dospelých (2011), ktoré zdôrazňuje potrebu významne zvýšiť účasť dospelých na formálnom, neformálnom a informálnom vzdelávaní, či už na získanie pracovných zručností, na aktívne občianstvo alebo na osobný rozvoj. Na dosiahnutie tohto cieľa treba zapojiť sociálnych partnerov a občiansku spoločnosť, ako aj ústredné orgány štátnej správy a samosprávu.

Pri príprave a realizácii projektu sme intenzívne skúmali iniciatívu UNESCO venovanú Učiacim sa mestám. Vďaka svojej prepracovanosti a už odskúšaným príkladom v praxi, je veľkým zdrojom inšpirácie. Do projektu sme vstupovali s myšlienkou, že vzdelávanie dospelých by nemalo ostať vzdialenou agendou prijatou na národnej úrovni, ale malo by sa stať agendou samospráv a dostať sa čo najbližšie k občanom. Je zrejmé, že politika vzdelávanie dospelých sa lepšie uplatní v mestách, preto si dovoľujeme ponúknuť viac informácií o rôznych iniciatívach týkajúcich sa miest, ktoré súvisia aj so vzdelávaním, alebo ktorých úspech závisí na vzdelávacích aktivitách v danom území.

Veríme, že prispejeme k osvete o dôležitosti vzdelávanie sa počas celého života a k diskusii, ako kultúru celoživotného vzdelávania podporovať na úrovni miest a komunit.

www.leap2local.eu

Projekt LEAP (Local Adult Education Policy) – vznik online platformy s otvorenými vzdelávacími zdrojmi venovanej vzdelávaniu dospelých pre predstaviteľov samosprávy

UČIACE SA
MESTÁ

Nízka miera účasti dospelých na vzdelávacích aktivitách sa prejavuje vo viacerých krajinách EÚ. V mnohých prípadoch platí, že zvyšovanie účasti na vzdelávaní dospelých si vyžaduje dobre koordinovaný systém na úrovni vlády a samosprávy. S cieľom povzbudiť dospelých k účasti na vzdelávaní počas celého ich života, je potrebné uznať dôležitosť vzdelávania dospelých a prijať jasnú definíciu tohto vzdelávania, a to na všetkých úrovniach vlády a spoločnosti. Ak chceme posilniť systém riadenia v sektore vzdelávania, je potrebné posilniť miestnu úroveň riadenia, ktorá je občanom najbližšia.

Projekt LEAP sa realizoval v rokoch 2020-2023 v rámci Programu Erasmus+, čo je program EÚ na podporu vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu v Európe. Cieľ projektu je prispieť k dosiahnutiu 15% podielu dospelých na vzdelávaní v rámci EÚ, tak ako je to uvedené v stratégiách Európa 2020 a Vzdelávanie a odborná príprava 2020 (Education & Training 2020). Obsahovo sa zameriava na samosprávy, aby im umožnil i) pochopiť a oceniť význam vzdelávania dospelých a ii) navrhnuť svoje – lokálne stratégie vzdelávania (a / alebo zručností) dospelých. Na projekte spolupracovali partneri z Belgicka, Maďarska, Rumunska, Španielska, Talianska a Slovenska. Aktivity projektu sa sústredili okolo štyroch výstupov:

- Platforma LEAP s otvorenými vzdelávacími zdrojmi
- Správa z výskumu -Trendy a dynamika v tvorbe miestnej politiky vzdelávania dospelých
- Vzdelávací modul a ďalšie materiály venované vzdelávaniu dospelých a tvorbe vzdelávacej politiky na túto tému pre samosprávy
- Príručka pre tvorcov politik na miestnej úrovni

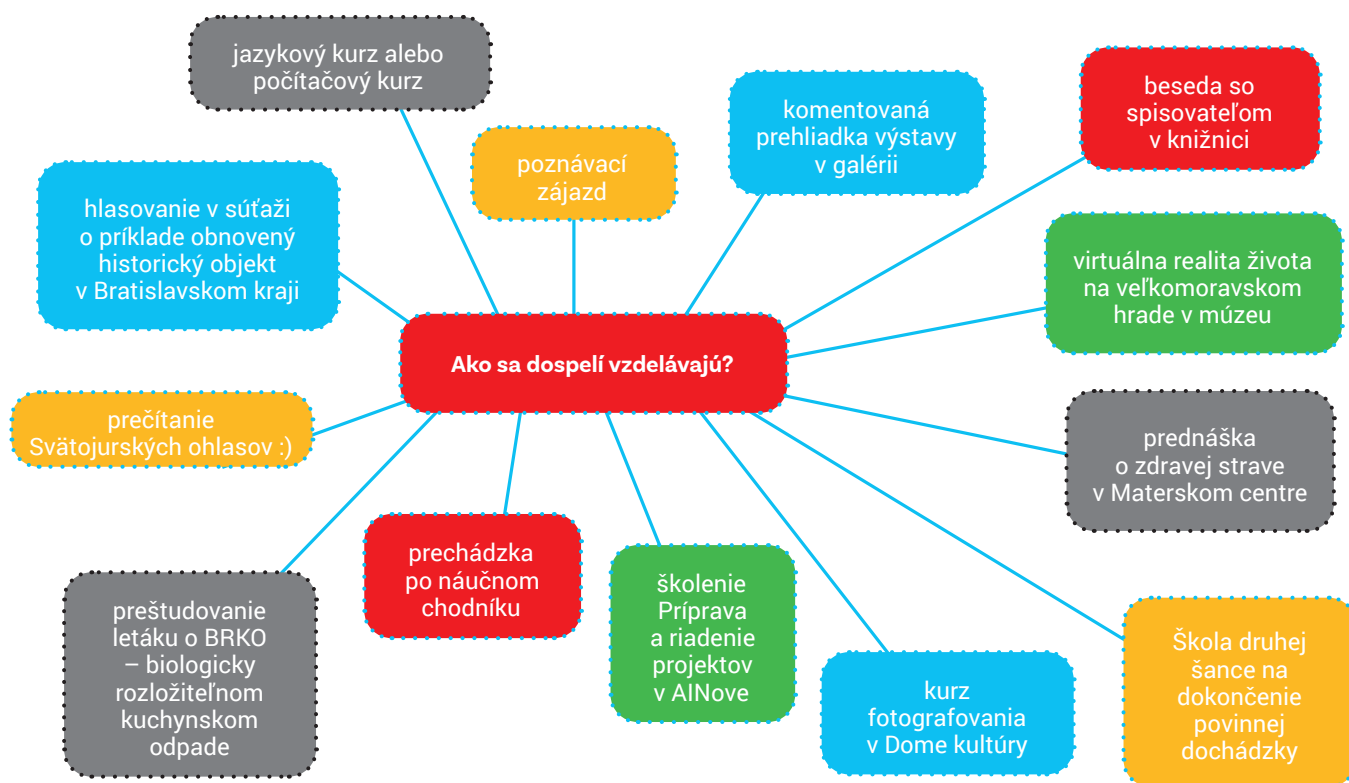
1 NIEKOĽKO POZNÁMOK NA ÚVOD

Technologická transformácia, demografické zmeny, zdravotné krízy, ako bola pandémia COVID-19 a nový a rýchlo sa vyvíjajúci svet práce, nehovoriac o klimatickej zmene, sú naliehavými problémami, ktorým čelí svet v tomto treťom desaťročí dvadsiateho prvého storočia. Celoživotné vzdelávanie je kľúčom k prekonaniu týchto globálnych výziev a k dosiahnutiu cieľov udržateľného rozvoja.

Štvrtý zo 17 cieľov udržateľného rozvoja podľa OSN sa usiluje o - Zabezpečenie inkluzívneho a spravodlivého kvalitného vzdelávania a o podporu možnosti celoživotného vzdelávania pre všetkých.

Celoživotné vzdelávanie vnímame ako vzdelávania pre ľudí všetkých vekových kategórií a z najrôznejších prostredí. Uskutočňuje sa v rôznych vzdelávacích kontextoch vrátane digitálneho prostredia. Zahŕňa širokú škálu vzdelávacích aktivít, účelovo prispieva k zlepšovaniu zručností v prospech jednotlivcov, komunit a planéty. Celoživotné vzdelávanie označuje kultúru zapojenia sa do vzdelávania počas celého života, ktorú umožňujú rozmanité a flexibilné vzdelávacie cesty. Podporuje ho individuálna zvedavosť a snaha o získavanie vedomostí, vzdelávacie iniciatívy v komunitách a multi-sektorová tvorba politiky.

Dôležitosť vzdelávania v detstve a mladosti asi nikto nespochybnuje. O hodnote vzdelávania a učenia sa v dospelosti sa však hovorí už menej, preto by sme sa v nasledujúcom texte chceli zamerať hlavne na túto oblasť.

PRÍNOSY VZDELÁVANIA SA V DOSPELOSTI

Pre zvýšenie účasti na vzdelávaní je dôležité posilnenie motivácie. Potreba a rozhodnutie vzdelávať sa súvisí s chápaním prínosov vzdelávania. Práve komunikácia o prínosoch vzdelávania v dospelosti je dôležitou podmienkou zvýšenia záujmu v regiónoch o aktivity v tejto oblasti. Prínosy vzdelávania dospelých je dôležité a nápomocné vnímať v oblasti ekonomických a ne-ekonomických prínosov. Pre zjednodušenie uvádzame tri roviny aktérov – individuálnych účastníkov teda občanov, zamestnávateľov a spoločnosť.

Prínosy pre učiacich sú:

- ekonomické: vyšší príjem, zamestnateľnosť v celoživotnej perspektíve, lepšie kariérne vyhlíadky
- iné: zlepšená kvalita života a zdravia, vyššia účasť na živote komunity a občianskych aktivitách, úspechy v osobnom a rodinnom živote

Prínosy pre zamestnávateľa sú:

- ekonomické: zisk, konkurencieschopnosť, produkcia, inovačná kapacita
- iné: firemná kultúra, rozvoj a stabilita pracovnej sily, motivácia pracovníkov

Prínosy pre komunitu a spoločnosť sú:

- ekonomické: vyššie HDP a konkurencieschopnosť, ľudský kapitál
- iné: udržateľný rozvoj a životné prostredie, zníženie nerovností, sociálny zmier, občianska spoločnosť, zdravie a životná úroveň obyvateľstva.¹

VZDELÁVANIE NIE JE NÁKLAD ALE INVESTÍCIA

Financovať vzdelávanie, včítane vzdelávania dospelých sa oplatí a tu je niekoľko argumentov, ktoré podporujú toto tvrdenie:

Zvýšená produktivita pracovnej sily: Vzdelávanie umožňuje jednotlivcom rozvíjať nové zručnosti a znalosti, čo vedie k zvýšenej produktivite. Vzdelanejší pracovníci sú schopní vykonávať náročnejšie úlohy, inovovať a prispievať k rastu a konkurencieschopnosti ekonomiky.

Znižovanie nezamestnanosti: Investície do vzdelávania umožňujú ľuďom získať nové zručnosti a prispôbiť sa meniacim sa potrebám na trhu práce. To znižuje mieru nezamestnanosti a zvyšuje pravdepodobnosť získania kvalitnej pracovnej príležitosti.

Zvýšené príjmy: Vzdelávanie vedie k lepším pracovným príležitostiam, čo zvyšuje príjmy jednotlivcov. Vyššie príjmy znamenajú vyššie príjmy z daní a odvodov pre štát, čo môže mať pozitívny vplyv na hospodárstvo.

Lepší zdravotný stav a nižšie náklady na zdravotnú starostlivosť: Vzdelávanie môže poskytnúť informácie o zdraví a podporovať zdravý životný štýl. Lepšie vzdelanie zvyšuje zdravotnú gramotnosť a vedie k lepšiemu porozumeniu prevencie a starostlivosti o zdravie, čo vedie k zníženiu nákladov na zdravotnú starostlivosť.

¹ Policy Brief k projektu MOVED – Tvoríme modernú politiku vzdelávania dospelých. https://ainova.sk/wp-content/uploads/2020/07/Policy-Brief_MOVED.pdf

Sociálna a ekonomická inklúzia: Vzdelávanie dospelých je kľúčovým faktorom pre sociálnu a ekonomickú inklúziu. Poskytuje príležitosti pre ľudí z rôznych sociálnych a ekonomických prostredí, včítane znevýhodnených skupín, zlepšiť svoje zručnosti a získať kvalifikáciu, čo im umožní lepšie sa integrovať do spoločnosti a dosiahnuť väčšiu finančnú nezávislosť.

VZDELÁVANIE A UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

Financovanie vzdelávania dospelých umožňuje ľuďom získať vedomosti a zručnosti, ktoré im umožňujú lepšie porozumieť a aktívne prispievať k udržateľnému rozvoju. Pomáha im rozvíjať ekologické a sociálne povedomie, učiť sa o udržateľných postupoch a inováciách a získavať zručnosti potrebné na zavedenie a podporu udržateľných zmien v spoločnosti.

Konkrétne môže ísť o nasledovné aktivity:

- odborné kurzy, školenia a programy, ktoré poskytujú ľuďom potrebné zručnosti na implementáciu udržateľných riešení.
- prostredníctvom vzdelávania môžu byť ľudia motivovaní a získať nástroje na vytváranie nových riešení, technológií a prístupov, ktoré podporujú udržateľnosť a ochranu životného prostredia.
- prístup k vzdelávaniu pre všetkých, bez ohľadu na ich sociálnu alebo ekonomickú situáciu zvyšuje sociálnu inklúziu a zabezpečuje rovnaké príležitosti pre všetkých občanov pri získavaní znalostí a zručností potrebných pre udržateľný rozvoj.

Prieskumy účasti dospelých na vzdelávaní hovoria, že najväčšia časť vzdelávania u dospelých sa odohráva na pracovisku, čiže sa týka zručností pre prácu. Ďalšie zistenie je, že veľká väčšina dospelých nevidí potrebu vzdelávať sa. Preto jednou veľkou úlohou v oblasti vzdelávania dospelých je zvýšiť ich motiváciu učiť sa, a to môže byť náročná úloha. Tu je niekoľko faktorov, ktoré môžu k tomu prispieť:

- dostupnosť informácií o vzdelávacích príležitostiach,
- ponuka relevantných vzdelávacích programov,
- dôraz na praktické a uplatniteľné zručnosti vo vzdelávaní,
- flexibilita vzdelávacích programov – prezenčne, aj online, v rôznych časoch,
- vzdelávanie sprevádza poradenstvo,
- ponuka zaujímavých a interaktívnych vzdelávacích aktivít, ktoré podporujú kreativitu,
- kampaň pre vzdelávanie, ktorá napríklad ponúka príbehy dospelých a ich úspechu vďaka vzdelávaniu v dospelosti²

Koncept učiacich sa miest vytvára predpoklady na zvýšenie motivácie vzdelávať sa.

2 Ako napríklad kampaň Nikdy nie je neskoro <https://zakladnezrucnosti.sk/nikdy-nie-je-neskoro/>

2 CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE A VZDELÁVANIE DOSPELÝCH

SLOVENSKO

Na Slovensku vnímame akútnu potrebu zvýšiť povedomie o potrebe a funkciách vzdelávania dospelých v kontexte celoživotného vzdelávania. Zároveň je tu aktuálne a mimoriadne potrebné hľadať riešenia pre zvýšenie účasti dospelých na vzdelávaní. Ako budeme zvládať nové výzvy v pracovnom, občianskom aj osobnom živote úzko súvisí s našou schopnosťou a ochotou učiť sa a zlepšovať zručnosti počas celého života. Účast' dospelých na vzdelávaní je však na Slovensku podľa štatistických zisťovaní pomerne nízka – za rok 2021 vykazujeme číslo 4,8 %, zatiaľ čo priemer v EÚ je čosi nad 10% a napríklad škandinávske krajiny dosahujú vyše 30%.

Na Slovensku nemáme legislatívne ukotvený pojem vzdelávanie dospelých. Jeho obsah je čiastočne nahrádzaný pojmom ďalšie vzdelávanie definované v Zákone č. 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní nasledovne:

„Ďalším vzdelávaním je vzdelávanie vo vzdelávacích inštitúciách ďalšieho vzdelávania (ďalej len „vzdelávacia inštitúcia“) nadväzujúce na školské vzdelávanie alebo iné vzdelávanie, ktoré nadväzuje na školské vzdelávanie. Ďalšie vzdelávanie umožňuje získať čiastočnú kvalifikáciu alebo úplnú kvalifikáciu alebo doplniť, obnoviť, rozšíriť alebo prehĺbiť si kvalifikáciu nadobudnutú v školskom vzdelávaní, alebo uspokojiť záujmy a získať spôsobilosť zapájať sa do života občianskej spoločnosti. Úspešným absolvovaním ďalšieho vzdelávania nemožno získať stupeň vzdelania.“³

OSN - UNESCO

Celoživotné vzdelávanie je zakorenené v integrácii učenia sa a života a zahŕňa vzdelávacie aktivity pre ľudí všetkých vekových kategórií (deti, mládež, dospelí a starší ľudia, dievčatá a chlapci, ženy a muži), vo všetkých životných kontextoch (rodina, škola, komunita, pracovisko atď.) a prostredníctvom rôznych foriem (formálne, neformálne a informálne), ktoré spoločne uspokojujú širokú škálu vzdelávacích potrieb a požiadaviek.

Definícia celoživotného vzdelávania UNESCO obsahuje päť základných prvkov:

- všetky vekové skupiny;
- všetky úrovne vzdelávania;
- všetky spôsoby vzdelávania;
- všetky oblasti a priestory vzdelávania;
- rôzne účely.

Realizácia potenciálu celoživotného vzdelávania si vyžaduje politický záväzok a rozvoj medzi-sektorových a viacúrovňových politík. Vyžaduje si tiež uznanie, validáciu a akreditáciu zručností získaných v neformálnom alebo informálnom prostredí.

Podporovať celoživotné vzdelávanie znamená vytvárať systémy, ktoré realizujú právo na vzdelanie pre ľudí všetkých vekových kategórií, a poskytovať príležitosti na uvoľnenie ich potenciálu – pre ich osobný rozvoj a pre udržateľný hospodársky, sociálny, kultúrny a environmentálny rozvoj spoločnosti.

3 Zákon 568/2009 o celoživotnom vzdelávaní

THE UNESCO INSTITUTE FOR LIFELONG LEARNING (UIL)

(Inštitút pre celoživotné vzdelávanie)

<https://www.uil.unesco.org/en>

UČIACE SA
MESTÁ

UIL je jedným z ôsmich vzdelávacích inštitútov UNESCO a nachádza sa v Hamburgu, Nemecko. UIL podporuje členské štáty v oblasti celoživotného vzdelávania a zameriava sa na vzdelávacie ekosystémy, zručnosti pre život a prácu a inkluzívne učenie. Má jednu z **najväčších knižníc na svete vo svojom odbore** a vydáva **najdlhšie existujúci časopis** o porovnávacej edukácii a celoživotnom vzdelávaní. **Misia inštitútu** je podporovať uznávanie výsledkov vzdelávania a vytvárať podmienky pre uplatňovanie práva na vzdelávanie a učenie sa. Inštitút sa zaoberá výskumom, rozvojom kapacít, sieťovaním a publikačnou činnosťou v oblasti celoživotného vzdelávania.

Uznávanie, validácia a akreditácia (RVA, Recognition, Validation and Accreditation) neformálneho a informálneho vzdelávania je jedným z pilierov každej politiky celoživotného vzdelávania. Preto mnoho krajín vyvinulo vnútroštátny systém pre RVA. UIL považuje za veľmi dôležité používať RVA na integráciu výstupov neformálneho a informálneho vzdelávania do vnútroštátnych, regionálnych a globálnych **rámcov kvalifikácií** (Qualification Frameworks).

EURÓPSKA ÚNIA

Ako k problematike celoživotného vzdelávania pristupuje EÚ?

Vzdelávanie je základom osobného naplnenia, zamestnateľnosti a aktívneho a zodpovedného občianstva. Je nevyhnutné pre životaschopnosť európskych spoločností a ekonomík. Prístup ku kvalitnému a inkluzívnemu vzdelávaniu, odbornej príprave a celoživotnému vzdelávaniu je právom všetkých občanov, ako je zakotvené v Európskom pilieri sociálnych práv.

EÚ podporuje a dopĺňa činnosti členských štátov EÚ v súlade s článkami 165 a 166 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Pri plnom rešpektovaní zodpovednosti členských štátov za obsah vyučovania a organizáciu systémov vzdelávania, vychádza Európsky vzdelávací priestor zo spoločnej vízie, aby do roku 2025 mal každý prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a odbornej príprave v jedinečnom spoločnom európskom priestore pre vzdelávanie. Študenti aj učitelia by sa mali ľahko presúvať v rámci vzdelávacích systémov v rôznych členských štátoch a kultúra celoživotného vzdelávania by sa mala stať bežnou praxou.

Iniciatíva Európsky vzdelávací priestor pomáha členským štátom Európskej únie spolupracovať pri budovaní odolnejších a inkluzívnejších systémov vzdelávania a odbornej prípravy.

Rada EÚ definuje vzdelávanie dospelých ako „všetky činnosti v rámci všeobecného i odborného formálneho a neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, ktorým sa dospelí venujú po ukončení počiatočného vzdelania a odbornej prípravy“.⁴ Čiže dospelí sa môžu vzdelávať tak v rámci školského systému (formálne vzdelávanie ako napr. návrat do školy po prerušení – školy druhej šance / dokončenie základnej dochádzky, SŠ, VŠ), v rôznych organizovaných kurzoch či seminároch (neformálne vzdelávanie), ale dokonca aj nevedomky v každodennom živote, napríklad sledovaním televízie, pomocou internetu a pod. (informálne učenie sa).

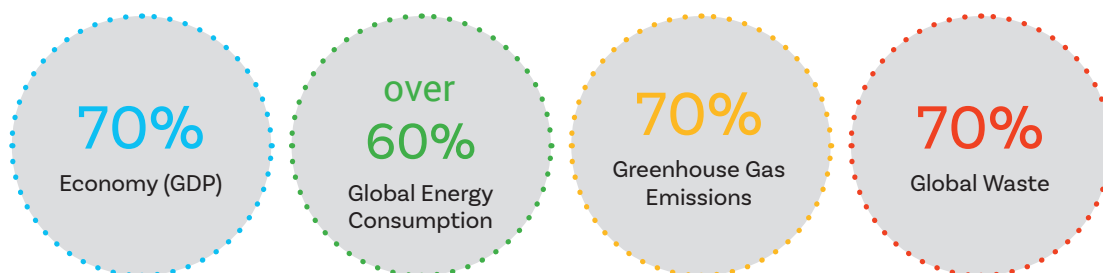
4 Uznesenie Rady o obnovenom európskom programe vzdelávania dospelých:

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011G1220\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011G1220(01)&from=EN)

3 RÔZNE INICIATÍVY PRE MESTÁ A PRÍKLADY ZO SLOVENSKA

The Global context

Cities today occupy approximately **only 2%** of the total land, however

V modernej histórii bola urbanizácia hlavnou hnacou silou rozvoja a znižovania chudoby. Urbanizácia predstavuje bezprecedentnú výzvu. UNESCO odhaduje, že do roku 2050 budú dvaja z troch ľudí žiť v mestách. V mnohých mestách na celom svete tento rýchly rast populácie už teraz výrazne zaťažuje infraštruktúru a zdroje vrátane bývania, dopravy, energie a vody. Všetky mestá čelia hrozbám chudoby, sociálnych nerovností, zhoršovania životného prostredia, ohrozenia zdravia, diskriminácie a prírodných katastrof. Výzvou je preto zabezpečiť udržateľný rozvoj miest⁵.

Aj UNESCO, aj Európska únia spustili niekoľko iniciatív adresovaných mestám s cieľom podporiť ich snahu budovať odolné, zdravé a inkluzívne miesta pre život. V nasledujúcej časti uvádzame niekoľko príkladov, ktoré sú založené na využití potenciálu vzdelávania, kultúry, či digitálnych technológií.

INICIATÍVY V RÁMCI UNESCO

<http://www.unesco.sk/>

UNESCO (z angl. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), v preklade Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru, je organizácia, ktorej poslanstvo spočíva v budovaní svetového mieru vďaka medzinárodnej spolupráci v oblastiach vzdelávania, kultúry a vedy. UNESCO vzniklo v roku 1945 ako reakcia na dve zdrvujúce svetové vojny, kedy si medzinárodné spoločenstvo uvedomilo, že ekonomické a politické dohody na udržanie trvalého mieru nestačia. Ľudí je potrebné viesť k morálnej a intelektuálnej solidarite a vzájomnému porozumeniu.

Ako sa píše v preambule ústavy UNESCO: „Keďže vojny začínajú v mysliach mužov a žien, obrana mieru sa musí budovať práve v mysliach ľudí.“ UNESCO sa o to usiluje pomocou výchovných a vzdelávacích programov, zdieľaniu poznatkov o prírodných a spoločenských vedách, rozvoja kultúry a ochrany kultúrneho dedičstva, podpory správneho využitia informačných a komunikačných technológií a ochrany životného prostredia. UNESCO poskytuje priestor pre medzikultúrny dialóg, vďaka ktorému krajiny spoločne nachádzajú riešenia na aktuálne výzvy. UNESCO je jedinou odbornou organizáciou systému OSN, ktorá má mandát na rozvoj kultúrneho a intelektuálneho potenciálu svetového spoločenstva. ▶

⁵ <https://habitat3.org/the-new-urban-agenda/>

Programová náplň práce UNESCO je členená do 5 hlavných sektorov:

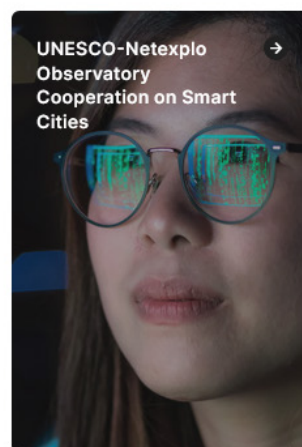
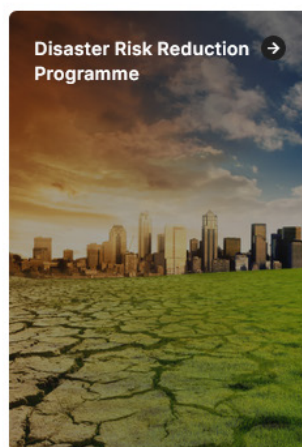
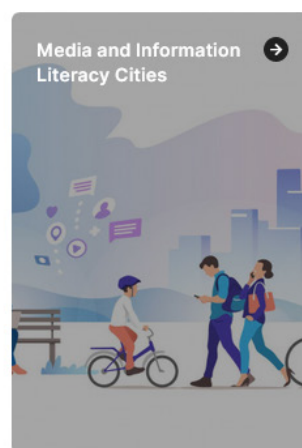
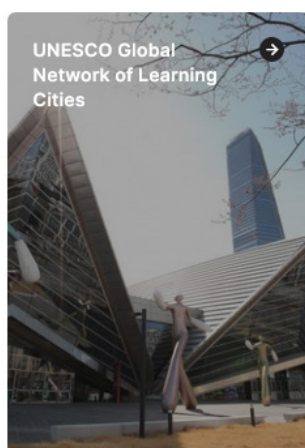
1. Vzdelávanie
2. Prírodné vedy
3. Spoločenské a humanitné vedy
4. Kultúra (vrátane svetového dedičstva)
5. Komunikácie a informácie

Aktuálnou absolútnou prioritou organizácie je implementácia **Cieľov udržateľného rozvoja 2030⁶**.

Pre problematiku miest vznikla **Platforma miest UNESCO**, ktorá združuje osem sietí a programov.

Platforma odráža prierezový prístup práce UNESCO v oblasti miest a pre mestá smerom k implementácii Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a jej 17 cieľov na miestnej úrovni.

Zahrňa tieto členské siete a programy:

6 www.unesco.sk

<https://www.uil.unesco.org/en/learning-cities>

Koncept učiacich sa miest je zameraný na tvorbu politik a pomáha ich tvorcom spájať rôzne oblasti politiky a vnímať rozvoj v meste (hospodársky, spoločenský, environmentálny, zdravotný, atď.) zo širšieho (vzdelávacieho) pohľadu. Všetko naučené prispieva k lepšiemu a udržateľnému mestu, v ktorom musia všetci ľudia spolunažívať. Učenie sa nie je len niečo, čo stojí peniaze, ale je to aj prostriedok, ktorý prispieva k blahobytu a duševnej pohode ľudí. Tento koncept vyzýva všetkých zúčastnených k tomu, aby uplatnili viacsektorový a multidisciplinárny prístup k učeniu sa. Tiež je dôležité, aby vnímali jeho potenciál ovplyvňovať aj iné oblasti než len tie, v ktorých konkrétne pracujú. Pre lepšiu ilustráciu uvádzame tieto príklady:

- Pracovno-organizačné zručnosti získané pri vzdelávaní na pracovisku môžu viesť k tomu, že človek preberie viac zodpovednosti vo vlastnom živote, voľnom čase, podporí chudobnejších, atď.
- Zlepšenie čitateľskej gramotnosti človeka prostredníctvom verejných knižníc znižuje tlak na podporu z verejnoprospešných služieb.
- Vzdelávanie sa vo voľnom čase (napr. vo funkcii trénera mládežníckeho tímu) zvyšuje sebavedomie človeka a jeho vodcovské vlastnosti, čo sa odzrkadľuje v pracovných situáciách.

Globálnu sieť učiacich sa miest UNESCO (GNLC - Global Network of Learning Cities) zastrešuje Inštitút UNESCO pre celoživotné vzdelávanie v Hamburgu a jej cieľom je združovať a podporovať mestá, ktoré kladú dôraz na rozmanité možnosti vzdelávania pre svojich obyvateľov a inšpirovať, sprostredkovať výmenu skúseností a know-how. Členovia tejto siete (294 miest, február 2023, <https://uil.unesco.org/lifelong-learning/learning-cities/members>) spolupracujú na kľúčových otázkach, akými sú vzdelávanie k trvalo udržateľnému rozvoju, rovnosť a začlenenie, zdravie a duševná pohoda.

UČIACE SA MESTO TRNAVA

Mesto Trnava sa 2. septembra 2022 stalo **prvým slovenským učiacim sa mestom**, patriacim do medzinárodnej siete UNESCO Global Network of Learning Cities (GNLC). Za prípravou žiadosti o členstvo stálo občianske združenie **Lifestarter** v rámci projektu [Učiaci sa Trnava](#) – „Projekt rozvoja celoživotného učenia (sa) v Trnave. Tvoríme stratégiu, prepájame vzdelávacie organizácie, organizujeme festival.“ Ako člen UNESCO siete sa Trnava plánuje sústrediť na vzdelávanie v témach zdravia a duševnej pohody, rovnosti a inklúzie a plánovania, ako aj podpore podnikateľských kompetencií.

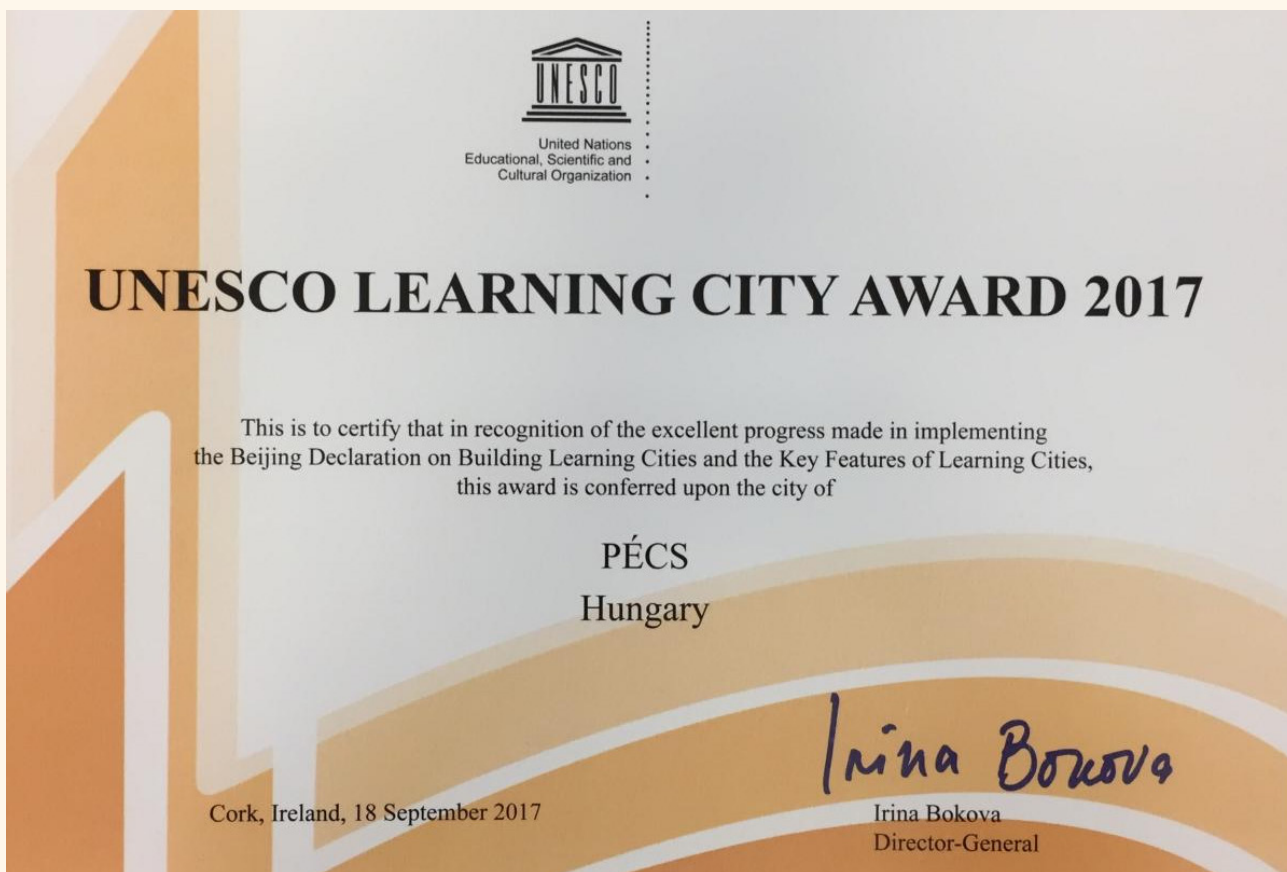

MESTO PÉCS (MAĎARSKO),

<https://uil.unesco.org/city/pecs>

Vízia učiaceho sa mesta Pécs je posilniť komunity a zdieľať nápady a dobrú prax s ostatnými členmi siete GLNC. Mesto tiež plánuje zintenzívniť regionálnu spoluprácu s potenciálnymi stakeholdermi. Keď sa v území zmenila hospodárska štruktúra z ťažkého ťažobného priemyslu na ľahký priemysel, výsledkom bol úbytok obyvateľstva a strata mnohých zručných pracovníkov. Táto následná demografická zmena je jednou z hlavných výziev pre mesto Pécs.

Mesto prijalo Integrovanú stratégiu mestského rozvoja, ktorá podporuje inovatívny priemyselný rozvoj smerom k zeleným energiám a udržateľnosti. Práca a prínos mimovládnych občianskych organizácií je zakotvená v tzv Občianskom hnutí mesta Pécs. Mesto rozširuje dialóg s občanmi, občianskymi organizáciami a ďalšími stakeholderami, aby zistilo ich vzdelávacie potreby a tie sa mohli naplňať. Vzniká stály výbor pre budovanie štruktúry učiaceho sa mesta a na organizovanie pravidelného festivalu učenia.

MESTO CORK (ÍRSKO),

<https://uil.unesco.org/city/cork>

Mesto Cork je veľmi aktívne v UNESCO Globálnej sieti učiacich sa miest. Vzdelávanie a celoživotné učenie považuje za kľúčový prostriedok na znižovanie nerovností a zlepšovanie sociálnej inklúzie. Cork, ako druhé najväčšie mesto v Írsku, si praje podporiť ekonomický rast a zlepšiť životy všetkých občanov prostredníctvom znižovania sociálnych nerovností.

Aby občanom poskytli prístup k širokému spektru možností na učenie, Cork realizuje mnoho projektov, medzi nimi:

- hosťovanie sérií medzinárodných seminárov a konferencií v snahe integrovať ostatné sektory s konceptom učiaceho sa mesta (EcCoWell Cork)
- Festival učenia v Corku, ktorý oslavuje učenie ako radostnú a kolektívnu skúsenosť a každoročne ponúka takmer 500 bezplatných podujatí
- Rozvojový plán mesta Cork, ktorý zahŕňa celoživotné učenie a charakterizuje Cork ako mesto učenia
- GLLiC (Growing Lifelong Learning in Cork), medzisektorová pracovná skupina zameraná na implementáciu Deklarácie o budovaní učiacich sa miest z roku 2014
- dva pilotné programy Learning Neighbourhood (Učiace sa susedstvo) v znevýhodnených oblastiach, spustené ako prípadové štúdie na postupné uplatnenie konceptu učiaceho sa mesta.

FESTIVAL CELOŽIVOTNÉHO UČENIA V CORKU 2023

Tešíme sa na sériu **BEZPLATNÝCH** učebných podujatí po celom meste Cork, kde každého niečo dokáže potešiť. Veríme, že oslava učenia by mala byť **zábavná a dostupná pre všetkých**, a v súlade s mottom festivalu chceme povzbudiť každého, aby **skúmal, zúčastňoval sa a oslavoval**.

Máme širokú škálu podujatí v rozmanitých formách, ktoré oslavujú celoživotné učenie, a sme radi, že **Festival celoživotného učenia 2023 bude výnimočným týždňom príležitostí na učenie v Corku**.

ČO JE MOŽNÉ VIDIEŤ A ZAŽIŤ POČAS TOHTO DRUHU FESTIVALU:

Výstavy umenia; Svet okolo nás – fotografická skupina zdieľa zábery dôležité pre nich; Poradňa pre energetickú modernizáciu domov – získajte cenné informácie; Vojenské múzeum – ponúkne príbeh o histórii a tradíciách obranných síl; Univerzita v meste Cork – virtuálna realita v knižnici; sprievodná prehliadka kampusu; Mestská knižnica – niekoľko zaujímavých výstav o minulosti a súčasnosti mesta; Prednášky na aktuálne témy – Rozvíjanie tvorivého myslenia, sebadôvery a sebaujadrenia (prostredníctvom divadla); Ako rozumieť označovaniu potravín; Úvod do Photoshopu; Permakultúrna krajina; Riešenie potravinového odpadu; Workshopy – Africké bubnovanie; Naučte sa hrať 45 kartových hier; Tvorte s Canvou; Taktiky pre pracovné pohovory; Úvod do digitálnej fotografie; Nájdenie práce online; Hudobná tvorba; Pilates; Digitálne tipy a triky pre učenie; Ako budovať odolnosť a mnohé ďalšie!“

UNESCO KREATÍVNE MESTÁ

<https://en.unesco.org/creative-cities/>

Sieť kreatívnych miest UNESCO (UCCN – UNESCO Creative Cities Network) bola vytvorená v roku 2004 na podporu spolupráce medzi mestami, ktoré označili kreativitu za strategický faktor udržateľného rozvoja svojho mesta. Takmer 300 miest na celom svete, ktoré v súčasnosti tvoria túto sieť, spolupracuje na dosiahnutí spoločného cieľa: umiestniť kreativitu a kultúrny priemysel do centra svojich rozvojových plánov a aktívne spolupracovať na medzinárodnej úrovni. Sieť kreatívnych miest je privilegovaným partnerom UNESCO, a to nielen ako platforma pre úvahy o úlohe kreativity ako páky udržateľného rozvoja, ale aj ako živná pôda pre opatrenia a inovácie, najmä vo vzťahu k implementácii Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj.

Vstupom do siete sa mestá zaväzujú zdieľať svoje osvedčené postupy a rozvíjať partnerstvá zahŕňajúce verejný a súkromný sektor, ako aj občiansku spoločnosť s cieľom

- posilniť tvorbu, výrobu, distribúciu a šírenie kultúrnych aktivít, tovarov a služieb;
- rozvíjať centrá tvorivosti a inovácií a rozširovať príležitosti pre tvorcov a profesionálov v kultúrnom sektore;
- zlepšiť prístup ku kultúrnemu životu a účasť na ňom, najmä pre marginalizované alebo zraniteľné skupiny a jednotlivcov;
- plne začleniť kultúru a tvorivosť do plánov trvalo udržateľného rozvoja.

Sieť pokrýva sedem kreatívnych oblastí: remeslá a ľudové umenie, mediálne umenie, film, dizajn, gastronómia, literatúra a hudba.

UNESCO KREATÍVNE MESTO KOŠICE

<https://en.unesco.org/creative-cities/kosice>

Košice sú **prvým slovenským mestom, ktoré sa stalo Kreatívnym mestom UNESCO** v roku 2017 ako mesto mediálneho umenia. Aj vďaka tomu majú Košice skvelú príležitosť zviditeľniť sa na globálnej úrovni, rozvíjať medzinárodné spolupráce a vytvárať príležitosti pre tvorivých ľudí nielen z Košíc, ale aj z celého Slovenska.

Kreatívny a kultúry priemysel a IT sektor sa v Košiciach dynamicky rozvíjajú. Organizácia Creative Industry Košice (CIKE) tento rozvoj **podporuje a prepája kreativitu s technológiami, čím vytvára vzájomné synergie a pridanú hodnotu pre mesto.**

Cieľom kandidatúry o členstvo v sieti bolo **urobiť z mesta Košice lepšie miesto pre život.** Víziou bolo stať sa medzinárodne uznávaným mestom, ktoré inšpiruje nové generácie v rozvoji zručností v mediálnom umení a tiež mestom, čo chce budovať dlhotrvajúce siete a kvalitné spolupráce, podporovať hospodársky rast prostredníctvom inovatívneho jazyka mediálneho umenia.

PROFILOVÉ AKTIVITY

- **Art & Tech Days** – Festival mediálneho umenia, technológií a digitálnej kultúry.
- **Mediaartové rezidencie v Košiciach** – Umelecké pobyty určené mediálnym umelcom z Kreatívnych miest UNESCO, ktorých výsledok sa odprezentuje na festivale Art & Tech Days.
- **City to City** – Inovatívny projekt určený na spoluprácu medzi etablovanými a začínajúcimi umelcami a umeleckými kolektívami z Kreatívnych miest UNESCO.

UNESCO MEDZINÁRODNÁ KOALÍCIA PRE INKLUZÍVNE A UDRŽATEĽNÉ MESTÁ

<https://en.unesco.org/themes/fostering-rights-inclusion/iccar>

Medzinárodná koalícia pre inkluzívne a udržateľné mestá – ICCAR (International Coalition of Inclusive and Sustainable Cities) bola založená v roku 2004 s cieľom pomáhať miestnym orgánom bojovať proti diskriminácii vo svojej úlohe tvorcov politiky a poskytovateľov služieb v takých oblastiach ako vzdelávanie, zamestnanosť, bývanie a kultúra. Sieť ICCAR sa postupne rozrástla a stala sa aktívnym globálnym frontom proti rasizmu a diskriminácii s viac ako 500 členmi z celého sveta. Pripravuje širokú škálu iniciatív vrátane tvorby politik, rozvoja kapacít a aktivít na zvyšovanie povedomia o tejto problematike. Vyhlasuje globálnu solidaritu a spoluprácu na podporu inkluzívneho mestského rozvoja, bez akejkoľvek formy diskriminácie. Na základe prijatia Nového mestského programu počas konferencie Habitat III, sieť ICCAR vytvorila spoločný hlas pre mestá, ktoré sa usilujú bojovať proti spoločenským problémom vyplývajúcim zo sociálnych transformácií, vrátane rýchlej urbanizácie, ľudskej mobility a narastajúcich nerovností. ICCAR sa skladá z ôsmich regionálnych a národných koalícií, jednou z nich je Európska koalícia miest proti rasizmu.

UNESCO EURÓPSKA KOALÍCIA MIEST PROTI RASIZMU

<https://www.eccar.info/en>

Európska koalícia miest proti rasizmu (European Coalition of Cities against Racism) bola založená 10. decembra 2004 v Norimbergu ako sieť miest na zdieľanie skúseností a zlepšovanie politik boja proti rasizmu, diskriminácii a xenofóbii. Mestá sú kľúčovým faktorom zabezpečenia dôstojného života pre všetkých občanov bez ohľadu na ich pôvod. Mestá v koalícii prijali „Desaťbodový plán činnosti“ a zaviazali sa ho integrovať do svojich stratégií a politik a zapojiť doňho tiež občiansku spoločnosť. Aktualizácia tohto plánu z roku 2020 zahŕňa zvýšenie pozornosti problematike pôvodných obyvateľov, netolerancii voči nenávisťným prejavom a zločinom, aktualizovanie nástrojov na monitorovanie uplatňovania politik a a venovanie väčšej pozornosti mládeži, ako mostu na šírenie povedomia o odstránení rasizmu, diskriminácie, xenofóbie a netolerancie.

[Informačný leták o zameraní koalície miest proti rasizmu a o podmienkach členstva.](#)

INICIATÍVY V RÁMCI EÚ

Predpokladá sa, že v EÚ bude do roku 2050 žiť v mestách takmer 85 % Európanov. Schopnosť miest reagovať na rastúci dopyt po službách a na spotrebu zdrojov bude kľúčová pre zabezpečenie ich udržateľnosti a odolnosti. Zamestnanosť, migrácia, demografické otázky, voda, znečistenie pôdy...to sú len niektoré z výziev, ktoré stoja pred mestami. Mestá sú však aj motormi nových nápadov, myšlienok a riešení, sú to dynamické miesta, kde sa zmeny môžu diať a dejú vo väčšom a rýchlejšie ako inde.

Mestá sú prirodzeným prostredím pre inovácie, poskytujú priestor na uvažovanie, navrhovanie, testovanie nových myšlienok, postupov a produktov.

V nasledujúcej časti uvádzame príklady iniciatív súvisiacich s mestami v Európskej únii. Spoločným cieľom iniciatív týkajúcich sa Smart cities, Hlavných miest kultúry, Zelených miest metropoly a Hlavných miest inovácií je udržateľný rozvoj a zlepšenie miest. Každá iniciatíva má svoje špecifické zameranie a ciele, no všetky sa snažia zvýšiť kvalitu života, podporovať inovácie a riešiť environmentálne výzvy v mestských oblastiach. Iniciatívy sa usilujú vytvárať

prívetivé, inkluzívne a ekologicky udržateľné mestá, ktoré sú sociálne, kultúrne a ekonomicky živé. Okrem toho tieto iniciatívy podporujú spoluprácu, výmenu poznatkov a zdieľanie najlepších postupov medzi mestami, s cieľom podporiť pokrok a inšpirovať pozitívne zmeny na miestnej, regionálnej a európskej úrovni. Nakoniec, spoločným cieľom je vytváranie miest, ktoré sú kultúrne bohaté, ekologicky udržateľné a schopné zohľadňovať rastúce potreby a výzvy ich obyvateľov.

SMART CITIES A LEARNING CITIES

Prepojenie medzi smart cities (inteligentné mestá) a learning cities (učiace sa mestá) spočíva v ich spoločnom ciele vytvárať inkluzívne a udržateľné prostredie pre obyvateľov.

Smart cities využívajú pokročilé informačné a komunikačné technológie na zlepšenie kvality života a efektívnosť poskytovaných služieb. Tieto technológie môžu byť využívané aj na podporu vzdelávania a učenia v mestách.

Napríklad, digitálne platformy, inteligentné zariadenia a senzory môžu umožniť prístup k online vzdelávacím zdrojom, podporovať vzdialené vzdelávanie a zlepšovať interakciu medzi študentmi a pedagógmi.

Na druhej strane, learning cities sa zameriavajú na podporu celoživotného vzdelávania a zlepšovanie prístupu k vzdelávaniu pre všetkých obyvateľov. Tieto mestá podporujú rozmanité vzdelávacie možnosti, vrátane tradičných inštitúcií, ako sú školy a univerzity, ale aj neformálne vzdelávanie a komunitné vzdelávacie aktivity. Smart technológie môžu byť využité na podporu týchto vzdelávacích iniciatív, napríklad prostredníctvom online kurzov, digitálnych vzdelávacích aplikácií a možností diagnostiky a personalizácie vzdelávania.

Spoločným cieľom smart cities a learning cities je vytvoriť dynamické a inkluzívne prostredie, kde obyvatelia majú prístup k vzdelávaniu, inováciám a možnostiam osobného rozvoja. Využitie smart technológií v learning cities môže prispieť k efektívnejšiemu a dostupnejšiemu vzdelávaniu pre obyvateľov a podporiť ich celoživotné učenie.

INTELIGENTNÉ MESTÁ - SMART CITIES

<https://smart-cities-marketplace.ec.europa.eu/>

Inteligentné mesto je modernizovanou urbánou oblasťou, kde všetko od dopravy až po energetiku môže byť pripojené na digitálne technológie, ktoré umožňujú obojsmerný transfer informácií medzi mestom, jeho obyvateľmi a návštevníkmi.

Koncept Smart cities predstavuje komplexný prístup k fungovaniu mestského regiónu, ktorý zasahuje do rôznych spoločenských oblastí ako kultúra, infraštruktúra, životné prostredie, energetika, sociálne služby a ďalšie. V každej z týchto oblastí sa sledujú viaceré ciele, ktoré sú vzájomne prepojené a spoločne vytvárajú systém, ktorý vychádza z princípov udržateľného rozvoja. Do celého systému vstupujú subjekty verejnej správy, súkromného sektora a občianskej spoločnosti, bez ktorých by nedošlo k naplneniu stanovených cieľov. To všetko je dôvodom, prečo v súčasnosti pre daný koncept neexistuje medzinárodná právne záväzná definícia, ani právny rámec, ktorý by presne upravoval postup k dosiahnutiu požadovaného stavu. Jednotlivé štáty sa riadia svojimi vlastnými „smart“ koncepciami a metodikami, ktoré sú v súlade s globálnymi dokumentami zaoberajúcimi sa uvedenou problematikou.

SPRIEVODCA INTELIGENTNÝM ROZVOJOM MIEST A REGIÓNOV

Dokument poskytuje základný prehľad tém týkajúcich sa agendy rozvoja inteligentných miest a regiónov na Slovensku. Okrem toho sprostredkúva informácie o podporných mechanizmoch, ktoré bude MIRRI SR poskytovať samosprávam v procese ich transformácie na moderné, ekologické a konkurencieschopné územné jednotky. [Sprievodca](#)

EURÓPSKE HLAVNÉ MESTÁ KULTÚRY/ EUROPEAN CAPITALS OF CULTURE

<https://culture.ec.europa.eu/policies/culture-in-cities-and-regions/designated-capitals-of-culture>

Iniciatíva, ktorá vyzdvihuje kultúru v európskych mestách a s podporou EÚ pomáha oslavovať umenie a kultúru. Od roku 1985 bol štatút mesta kultúry udelený viac ako 60 mestám v celej Európskej únii (EÚ) i mimo nej. Iniciatíva Európske hlavné mestá kultúry (EHMK) má nasledovné ciele:

- Poukázať na bohatstvo a rozmanitosť kultúr v Európe
- Osláviť kultúrne črty, ktoré sú vlastné všetkým Európanom
- Zvýšiť pocit príslušnosti európskych občanov k spoločnému kultúrnemu priestoru
- Podporiť prínos kultúry pre rozvoj miest

Okrem toho skúsenosti ukázali, že tieto podujatia sú vynikajúcou príležitosťou pre:

- Regeneráciu miest
- Zvýšenie medzinárodného profilu miest
- Posilnenie obrazu miest v očiach ich obyvateľov
- Oživenie kultúry v meste
- Podporu cestovného ruchu

Tento titul každoročne získavajú 2 až 3 mestá. Tieto mestá sú z 2 rôznych krajín Európskej únie a prípadne ešte z ďalšej krajiny, blízkej EÚ. Napríklad v roku 2026 budú dve Európske hlavné mestá kultúry – slovenský [Trenčín](#) a fínske Oulu.

CESTA TRENČÍNA

Na to, aby sa Trenčín stal Európskym hlavným mestom kultúry, musel sa zúčastniť súťaže.

Príprava na finále trvala takmer dva roky. Na Slovensku sa do súťaže prihlásilo osem slovenských miest – Banská Bystrica, Hlohovec, Martin, Nitra, Prešov, Trenčín, Trnava, Žilina. Na to, aby sa mestá mohli zúčastniť súťaže, museli predložiť návrh, plán. Tento plán je nazývaný [bid book](#). Hovorí o tom, čo sa v meste zmení. Mestá tiež museli plán odprezentovať a odpovedať na otázky poroty. Do druhého kola porota vybrala Nitru, Trenčín a Žilinu.

Všetky tri mestá dostali veľa otázok, ktoré museli v ich pláne lepšie rozpracovať. Porota im tiež povedala, aké sú slabé miesta ich plánu a čo by mali ešte premyslieť. V druhom kole mali niekoľko mesiacov na to, aby zabezpečili, že ich plán sa dá uskutočniť a odpovedali na všetky otázky. Potom predložili porote vylepšený a jasnejší plán. Porota sa prišla do miest aj pozrieť. Potom tímy ľudí za každé mesto prezentovali vylepšený plán a zasa odpovedali na otázky poroty. Vo finále sa porota zhodla na tom, že titul Európske hlavné mesto kultúry 2026 získa Trenčín so sloganom Pestovanie zvedavosti.

EURÓPSKE HLAVNÉ MESTO KULTÚRY 2013 – KOŠICE

Mesto Košice bolo držiteľom titulu Európske hlavné mesto kultúry pre rok 2013 spolu s francúzskym mestom Marseille. V roku 2008 zvíťazili Košice s projektom Interface 2013 nad ostatnými slovenskými kandidujúcimi mestami Nitrou, Martinom a Prešovom a stali sa tak prvým slovenským mestom s týmto titulom. Projekt zastrešovala organizácia, ktorá dnes nesie názov [Creative Industry Košice](#).

Umelecký a kultúrny program na samotný rok 2013 vychádzal z koncepcie udržateľných aktivít s dlhodobým efektom na kultúrny život mesta a regiónu. Program pre rok 2013 bol rozdelený do piatich línií:

- *Laboratórium živej kultúry* - využitie potenciálu súčasnej košickej kultúrnej scény a stimulácia nových foriem umenia
- *Otvorený verejný priestor* - alternatívna prezentácia umenia mimo „kamenných inštitúcií“ so zapojením okrajových častí mesta
- *Košické živly – svetlo, voda a zvuk* - netradičné podujatia s ťažiskom v Kunsthalle, bývalej krytej plavárni
- *Vpred ku tradícii – vpred ku koreňom* - formovanie novej kultúrnej identity mesta s využitím tradičných foriem umenia a preferovaním lokálnych ikonických osobností (Sándor Márai, Gyula Kosice, Juraj Jakubisko a Ľudovít Oelschläger)
- *Putujúce mesto* - zviditeľnenie košickej kultúry v regióne, štáte a Európe, zapojenie do medzinárodného kontextu

MESTO KULTÚRY – REVÚCA

Mesto kultúry je program Fondu na podporu umenia (FPU), z ktorého je podporené každý rok maximálne jedno kandidátske mesto v rámci Slovenskej republiky, kde sa bude v priebehu konkrétneho roka odohrávať súbor umeleckých a kultúrnych aktivít, podujatí a prezentácií.

Program funguje od roku 2019, keď sa prvým mestom kultúry stala Banská Štiavnica s projektom Almázia. Ďalším mestom boli Nové Zámky s projektom Vzdušné zámky a v roku 2021 to bola Stará Ľubovňa s projektom Uzol. Pre podporu kultúrnych operátorov zo Slovenska, ktorí sa v konkrétnom roku rozhodnú v Meste kultúry realizovať svoje aktivity, je určená samostatná dotačná schéma FPU 6.2 Mesto kultúry (iné subjekty).

Mesto Revúca sa stalo Mestom kultúry od júna 2022 do mája 2023. Zaujímavé informácie o programe, ale aj organizátoroch nájdete na stránke [Prepni na Revúcu](#).

EURÓPSKE ZELENÉ HLAVNÉ MESTO/ EUROPEAN GREEN CAPITAL

https://environment.ec.europa.eu/topics/urban-environment/european-green-capital-award_en

Mestské oblasti sú zdrojom mnohých dnešných environmentálnych výziev – čo nie je prekvapujúce, keďže dve tretiny Európanov žije vo veľkomestách a mestách. Miestne samosprávy a orgány môžu vnieťť potrebné rozhodnutie aj inovácie na riešenie a vyriešenie mnohých týchto problémov. Európska komisia už dlhodobo vyzdvihuje dôležitú úlohu, ktorú miestne samosprávy zohrávajú pri zlepšovaní životného prostredia a ich vysoké nasadenie pre skutočný pokrok. Európska cena pre zelené hlavné mesto bola vytvorená ako iniciatíva na podporu a ocenenie tohto úsilia, aby podnietila mestá k ďalším opatreniam a prezentovala a podporovala výmenu najlepších postupov medzi európskymi mestami. Cena sa každoročne udeľuje mestu, ktoré ukazuje cestu vedúcu k ekologickému spôsobu života v meste.

EURÓPSKE HLAVNÉ MESTO INOVÁCIÍ – EUROPEAN CAPITAL OF INNOVATION

(iCapital)

https://eic.ec.europa.eu/eic-prizes/european-capital-innovation-awards_en

Táto iniciatíva prináša uznanie mestám, ktoré zaviedli inovatívne riešenia sociálnych, ekonomických a environmentálnych výziev. iCapital je súčasťou programu Horizont 2020, ktorý je výskumným a inovačným programom Európskej únie. Jeho cieľom je identifikovať a oceniť mestá, ktoré aktívne investujú do inovácie a kreativity s cieľom zlepšiť kvalitu života obyvateľov.

Cieľom iniciatívy iCapital je nielen oceniť úsilie a úspechy inovatívnych miest, ale aj podporiť a inšpirovať ostatné mestá k prijímaniu inovatívnych prístupov a riešení. Výmena najlepších postupov medzi mestami je dôležitá pre zlepšenie a posilnenie inovačnej kapacity v celej Európe. Cieľom je vytvoriť dynamické a konkurencieschopné mestá, ktoré sú schopné čeliť súčasným výzvam a zabezpečiť udržateľný a prosperujúci rozvoj.

4 AKO BUDOVAŤ UČIACE SA MESTO – NÁVODY

Séria video tutoriálov „Ako budovať Učiace sa mesto“:

(Pozn.: pre každé video sa dajú zapnúť slovenské titulky)

From vision to action / Od vízie k činom

Develop a Plan / Urob plán

Involve All Stakeholders / Vtiahni všetkých zainteresovaných hráčov

Celebrate Learning / Oslavuj učenie

Make Learning Accessible to All / Urob učenie prístupné pre všetkých

Monitor and Evaluate Progress / Monitoruj a vyhodnocuj

Ensure Sustainable Funding / Zabezpeč financovanie

Gender Equality / Rovnosť príležitostí

Education for Sustainable Development / Vzdelávanie pre udržateľný rozvoj

Základné dokumenty

(Pozn.: V sprievodcovi uvádzame vybrané časti z týchto základných dokumentov preložené do slovenčiny)

Usmernenia pre budovanie Učiach sa miest

[Guidelines for Building Learning Cities](#)

Kľúčové vlastnosti učiach sa miest

[Key Features of Learning Cities \(in Guiding Documents\)](#)

Koncept členstva (Postup pri prihlasovaní)

[UNESCO Global Network of Learning Cities \(GNLC\): Membership Concept Note](#)

Prihláška za člena

[Membership Application](#)

USMERNENIA PRE BUDOVANIE UČIACEHO SA MESTA

GLOBÁLNA SIEŤ UČIACICH SA MIEST UNESCO

Tieto usmernenia pre budovanie Učiacich sa miest, boli vypracované na základe konzultácií s medzinárodnými odborníkmi zo všetkých piatich UNESCO regiónov¹. Vychádzajú z poznatkov získaných z prípadových štúdií, ktoré sú zhromaždené v publikácii *Uvoľnenie potenciálu mestských komúnit: Prípadové štúdie dvanástich učiacich sa miest*. Cieľom usmernení je poskytnúť mestám strategické prístupy k budovaniu dynamických a udržateľných Učiacich sa miest. Obsahujú súbor realizovateľných odporúčaní pre každú fázu procesu, pomocou ktorého sa stanete Učiacim sa mestom.

Usmernenia sú rozdelené do šiestich kľúčových oblastí činnosti, ktoré by mali byť prispôsobené jedinečnému kontextu každého mesta:

1. vypracovať plán ako sa stať Učiacim sa mestom;
2. vytvoriť koordinačnú štruktúru, do ktorej budú zahrnuté všetky zainteresované strany;
3. iniciovať a udržiavať záujem o učenie sa prostredníctvom slávnostných podujatí;
4. zabezpečiť, aby bolo vzdelávanie dostupné všetkým občanom;
5. zaviesť proces monitorovania hodnotenie vzdelávania v meste;
6. zabezpečiť udržateľné financovanie.

PLÁNOVANIE

Vypracujte plán, ako sa stať Učiacim sa mestom

Silné politické vedenie a pevná vôľa by sa mala odraziť v konkrétnom akčnom pláne.

- Zapojte vedúcich predstaviteľov a zástupcov mesta do procesu identifikácie hlavných problémov, ktoré je potrebné riešiť, vychádzajúc z situácie v meste.
- Na základe informácií o relevantných činnostiach, ktoré realizovali rôzne sektory a zainteresované strany, zhodnoťte, čo bolo v meste dosiahnuté.
- Pomocou organizovania workshopov rozvíjajúcich kapacity rôznych sektorov a zainteresovaných strán, vytvárajte prostredie, ktoré bude mať porozumenie pre potreby budovania Učiaceho sa mesta.
- Vypracujte konkrétny akčný plán a vymyslite preň chytľavý názov. Plán by mal definovať strednodobé a dlhodobé ciele a nástroje hodnotenia s využitím dokumentu *Kľúčové prvky Učiacich sa miest*.
- Vypracujte chartu, v ktorej sa uvedú opatrenia potrebné na zlepšenie vzdelávania v meste. Tieto opatrenia by mali byť zosúladené so stratégiami ústrednej vlády zameranej na budovanie učiacej sa spoločnosti.

¹ UNESCO organizuje svoje členské štáty do 5 regionálnych skupín: Afrika; Arabské štáty; Ázia a Tichomorie, Európa a Severná Amerika; a Latinská Amerika.

ZAPOJENIE

Vytvorte koordinačnú štruktúru, ktorá bude zapájať všetky zainteresované strany

V Učiacom sa meste sú zainteresovanými stranami všetci občania a organizácie. Preto je potrebné prostredníctvom dialógu a konsenzu vytvoriť takú štruktúru, ktorá všetky tieto zainteresované strany zahŕňa.

- Založte výbor pre rozvoj Učiaceho sa mesta zložený zo zástupcov z rôznych sektorov. Tento výbor by mal dosiahnuť konsenzus o zásadách pre rozvoj, implementáciu, monitorovanie a financovanie Učiaceho sa mesta.
- Uistite sa, že všetky zainteresované strany majú jasne určené úlohy a rozdelenú zodpovednosť pri tvorbe a implementovaní plánu Učiaceho sa mesta.
- Vytvorte fórum Učiaceho sa mesta ako miesto, kde ľudia môžu prísť a deliť sa so svojimi skúsenosťami.
- Vytvárajte spojenectvá s inými mestami na národnej aj medzinárodnej úrovni s cieľom výmeny skúsenosti, poznatkov, nápadov a osvedčených postupov.
- Pripojte sa ku globálnej sieti UNESCO Učiace sa mestá (GNLC) a k ďalším sieťam alebo združeniam, ktoré by mohli byť pridanou hodnotou.
- Udržujte intenzívny kontakt s ministerstvom školstva alebo inými ministerstvami, aby bol prepojený miestny a národný rozvoj.

OSLAVOVANIE

Iniciujte a udržiavajte proces Učiaceho sa mesta slávnostnými podujatiami

Vyvolanie záujmu a nadšenia je pre úspech Učiaceho sa mesta kľúčové. Čím viac ľudí a organizácií pozitívne reaguje na myšlienku Učiaceho sa mesta a aktívne ju podporí, tým je šanca na jeho rozvoj väčšia.

- Zorganizujte festival učenia na miestach, kde sa zhromažďujú ľudia. Urobte z neho radostnú udalosť, pozvite všetky relevantné organizácie, aby prezentovali svoje kurzy, výrobky a materiály a ponúknite praktické aktivity, ktoré povzbudia všetkých občanov, aby sa zapojili.
- Usporiadajte konferenciu na prezentáciu posolstva učiaceho sa mesta. Pozvite jedno alebo viac partnerských miest aby sa zúčastnili a tiež podelili o svoje skúsenosti, poznatky, nápady a osvedčené postupy.
- Pozvite médiá aby propagovali vzdelávanie a ukázali radosť, ktorú prináša.
- Obnovujte a udržiavajte záujem všetkých zainteresovaných strán o agendu Učiaceho sa mesta organizovaním pravidelných slávnostných podujatí.

DOSTUPNOSŤ

Uistite sa, že vzdelávanie je dostupné pre všetkých občanov

Učenie musí byť príjemné, k dispozícii a dostupné pre všetkých občanov, aby mali chuť učiť sa a bolo im umožnené pokračovať vo vzdelávaní počas celého života.

- Poskytujte vhodné informácie, potrebné usmernenia a podporu všetkým občanom, vrátane mapy zobrazujúcej ponuku vzdelávania v meste.

- Vytvorte, propagujte a udržiavajte komunitné vzdelávacie priestory a poskytnite zdroje a nástroje pre vzdelávanie v rodinách a komunitách.
- Identifikujte a reagujte na vzdelávacie potreby a záujmy občanov.
- Vypracujte postupy, ktoré identifikujú, overujú a akreditujú výsledky najmä neformálneho vzdelávania.
- Poskytnite osobitnú podporu formou flexibilných opatrení marginalizovaným skupinám vrátane rodín migrantov, občanov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami a nezamestnaným.
- Pomáhajte verejným aj súkromným organizáciám aby sa stali učiacimi sa organizáciami.
- Posilňujte v meste a v jeho inštitúciách prostredie priateľské k učeniu.

MONITOROVANIE

Aby ste zaistili pokrok Učiaceho sa mesta, vytvorte si hodnotiaci a monitorovací systém

S cieľom posúdiť pokrok dosiahnutý v poskytovaní celoživotného vzdelávania pre všetkých občanov mesta, je dôležité priebežne monitorovať a hodnotiť výkony.

- Definujte opatrenia na hodnotenie výkonnosti a pokroku v meste vychádzajúc z vášho akčného plánu a z dokumentu *Kľúčové charakteristiky Učiaceho sa mesta*.
- Zavedte mechanizmy dokumentujúce proces, mechanizmy na zisťovanie záujmov a potrieb občanov a zber údajov.
- Získavajte pravidelné správy, ktoré zachytia získané skúsenosti a návrhy na zlepšenie.
- Zavedte stratégiu informovania kolektívov všetkých zainteresovaných strán a získavajte od nich spätnú väzbu.

FINANCOVANIE

Zabezpečte trvalo udržateľné financovanie

S cieľom využiť mnohé výhody Učiaceho sa mesta a udržať si ich, je potrebné zabezpečiť zdroje udržateľného financovania, ktoré budú spravodlivo rozdeľované.

- Zabezpečte dostatočné finančné zdroje na vybudovanie a udržanie základných štruktúr akčného plánu Učiaceho sa mesta.
- Budujte udržateľný mechanizmus rozdeľovania nákladov v spolupráci so zainteresovanými partnerskými stranami – podnikmi, nadáciami, filantropmi, medzinárodnými partnermi, miestnymi a národnými vládami a nadnárodnými organizáciami.
- Efektívne využívajte vzdelávacie zdroje zainteresovaných strán.
- Vykonajte analýzu nákladov a prínosov (cost-benefit analyses) za účelom zhromaždiť dôkazy o prínosoch vzdelávania.
- Prijmite osobitné opatrenia pre marginalizované skupiny a jednotlivcov.

S cieľom podporiť mestá, ktoré sa riadia týmito odporúčaniami, sekretariát Globálnej siete Učiacich sa miest (GNLC), ktorý pracuje pod UNESCO Inštitútom pre celoživotné vzdelávanie (UIL), bude realizovať tieto činnosti:

- Sprostredkovať a šíriť výsledky výskumu o koncepte Učiaceho sa mesta.
- Vytvárať nástroje na budovanie Učiacich sa miest.
- Slúžiť ako informačné centrum o úspešných postupoch pri budovaní Učiacich sa miest.
- Vypracovávať a poskytovať programy rozvoja kapacít pre členov a partnerov.
- Podporovať politický dialóg a vzájomné učenie medzi členskými mestami.
- Obhajovať význam celoživotného vzdelávania pre všetkých, ako organizačný princíp pre vzdelávaciu politiku a podporovať také reformy politiky, ktoré podporujú budovanie Učiacich sa miest.

Využite výhody toho, že sa stanete mestom, ktoré efektívne mobilizuje svoje zdroje v každom sektore na podporu inkluzívneho vzdelávania, od základného po vysokoškolské vzdelávanie; oživuje vzdelávanie v rodinách a komunitách; uľahčuje vzdelávanie pre a na pracovisku; rozširuje využívanie moderných vzdelávacích technológií; zvyšuje kvalitu a excelentnosť vo vzdelávaní a podporuje kultúru vzdelávania počas celého života.

Globálna sieť učiacich sa miest UNESCO

“Celoživotné vzdelávanie pre všetkých je budúcnosťou našich miest“

Pre viac informácií o práci UNESCO GNLC a o pridaní sa k sieti, prosím navštívte learningcities.uil.iunesco.org alebo nás priamo kontaktujte: learningcities@unesco.org

UNESCO Inštitút pre celoživotné vzdelávanie
Feldbrunnenstr. 58
20148 Hamburg
Germany
Tel.: +49 40 44 80 41 12
Fax.: +49 40 41 077 23

KLÚČOVÉ VLASTNOSTI UČIACICH SA MIEST

Prijaté na medzinárodnej konferencii o Učiacich sa mestách

Peking, Čína, október 21–23, 2013

ÚVODNÁ POZNÁMKA

V posledných rokoch bolo prijatých niekoľko prístupov, ako premeniť koncepciu učiacej sa spoločnosti na realitu. Jedným z významných príkladov je rozvoj “učiacich sa komunit”, “učiacich sa miest” a “učiacich sa regiónov”. Hoci myšlienka učiaceho sa mesta bola väčšinou koncipovaná v rozvinutých krajinách, k čomu prispela OECD od 80. rokov 20. storočia a Európska komisia od 90. rokov 20. storočia, v súčasnosti rýchlo naberá na sile aj v rozvojových krajinách. V čoraz väčšom počte členských štátov sa teraz miestne orgány hlásia k tomu, že sú učiacimi sa mestami/ regiónmi/obcami. Ich rozširovanie sa stalo významným celosvetovým fenoménom, ktorý má značné vzdelávacie, sociálne, hospodárske a environmentálne dôsledky.

ČO JE UČIACE SA MESTO?

Mestá sa líšia svojím kultúrnym a etnickým zložením, dedičstvom a sociálnymi štruktúrami. Mnohé charakteristiky sú však spoločné pre všetky Učiace sa mestá. Iniciatíva o učiacich sa mestách, ktorú vypracoval Inštitút UNESCO pre celoživotné vzdelávanie, definuje učiace sa mesto takto:

Učiace sa mesto je mesto, ktoré v každom sektore efektívne mobilizuje svoje zdroje s cieľom

- podporovať inkluzívne vzdelávanie od základného až po vysokoškolské;;
- oživiť vzdelávanie v rodinách a komunitách;
- uľahčiť vzdelávanie na pracovisku a pre potreby pracoviska;
- rozšíriť využívanie moderných vzdelávacích technológií;;
- zvyšovať kvalitu a excelentnosť vo vzdelávaní; a
- podporovať kultúru vzdelávania počas celého života.

Takéto konanie posilní postavenie jednotlivcov, podporí sociálnu súdržnosť, hospodársku a kultúrnu prosperitu a trvalo udržateľný rozvoj.

PREČO MONITOROVAŤ POKROK V ROZVOJI UČIACICH SA MIEST?

Nakoľko Učiace sa mesto uľahčuje celoživotné vzdelávanie pre všetkých, a tým pomáha realizovať všeobecné právo na vzdelanie, budovanie takéhoto mesta má ďalekosiahly dopad. Ide o ne-pretržitý proces; neexistuje žiadna magická hranica, ktorú keď mesto prekročí stane sa známym ako Učiace sa mesto. Existujú však atribúty, podľa ktorých sa dá Učiace sa mesto rozpoznať, a to

najmä podľa toho čo robí, a nie čím je. Budovanie Učiaceho sa mesta zahŕňa operatívny a pragmatický prístup k realizácii celoživotného vzdelávania. Nie je to abstraktná teória. Ak má mesto politickú vôľu a odhodlanie vybudovať Učiace sa mesto, bude potrebovať aj súbor ukazovateľov alebo kľúčových charakteristík, na základe ktorých môže sledovať svoj pokrok.

Zjednodušene povedané, monitorovanie pokroku Učiaceho sa mesta je potrebné z troch hlavných dôvodov:

- transformovať politické a teoretické diskusie do konkrétnych stratégií a prístupov;
- merať pokrok priebehom času; a
- vyhodnotiť prínosy zavedených stratégií

Kľúčové vlastnosti učiacich sa miest umožnia:

- zmysluplne podporovať rozvoj celoživotného vzdelávania v samotnom meste a medzi členskými mestami;
- do určitej miery určiť, aký pokrok sa dosiahol pri zavádzaní celoživotného vzdelávania pre všetkých v mnohých svetových komunitách; a
- uľahčiť medzinárodnú porovnávaciu analýzu, výmenu skúseností a vzájomné učenie sa medzi členskými mestami.

ZOZNAM KLÚČOVÝCH VLASTNOSTÍ A ICH MERANIE

Oblasť zamerania	Kľúčové vlastnosti	Možné meranie	Zdroj dát	Štatistické dáta z roku 2012 alebo výsledky prieskumu/správy	
1. Širšie výhody budovania Učiaceho sa mesta					
1.1 Posilnenie postavenia jednotlivcov a podpora sociálnej súdržnosti	1.1.1 Zabezpečenie možnosti pre každého občana získať gramotnosť a základné zručnosti	Miera gramotnosti dospelých: Celkový počet gramotných osôb vo veku 15 rokov a viac, vyjadrený ako percento z celkového počtu obyvateľov tejto vekovej skupiny	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	Muži	%
				Ženy	%
				Spolu	%
	1.1.2 Povzbudenie a umožnenie jednotlivcom aktívne sa zúčastňovať na verejnom živote ich mesta	Účasť na voľbách: Miera účasti obyvateľov v oprávnenom veku na posledných hlavných voľbách v meste	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	% (rok:)	
				Účasť na dobrovoľníckych a komunitných aktivitách: Podiel občanov zapojených do neplatených dobrovoľníckych činností a komunitných aktivít počas 12 mesiacov pred prieskumom	Výsledky prieskumu
	1.1.3 Zaručenie rodovej rovnosti	Rodová rovnosť v politike: Percentuálny podiel žien v mestskej rade/kongrese	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	%	
				Rodová rovnosť v riadení podnikov: Percentuálny podiel žien v správnych radách 10 najväčších podnikov	Výsledky prieskumu
	1.1.4 Vytvorenie bezpečného, harmonického a inkluzívneho prostredia Pre komunity	Úroveň kriminality: Počet zaznamenaných trestných činov na 100 000 obyvateľov	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi		
Sociálna mobilita: Podiel občanov so znevýhodneným sociálnym zázemím, ktorí veria, že ich deti budú mať vyšší sociálny status ako majú oni sami				Výsledky prieskumu	%

Oblasť zamerania		Kľúčové vlastnosti	Možné meranie	Zdroj dát	Štatistické dáta z roku 2012 alebo výsledky prieskumu/správy				
1.2 Posilnenie hospodárskeho rozvoja a kultúrnej prosperity	1.2.1	Stimulovanie inkluzívneho a udržateľného hospodárskeho rastu	Hrubý domáci produkt (HDP) na obyvateľa: Celková hodnota vyprodukovaná v meste (upravená podľa parity kúpnej sily) vydelená celkovým počtom obyvateľov	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	EUR				
			Chudoba v mestách: Podiel obyvateľov žijúcich pod hranicou chudoby (v parite kúpnej sily) v medzinárodných cenách z roku 2005	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	%				
	1.2.2	Vytváranie pracovných príležitostí pre všetkých občanov	Miera nezamestnanosti: Nezamestnani v produktívnom veku (15 rokov a viac) ako percento celkovej pracovnej sily	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	Muži	%			
					Ženy	%			
					Spolu	%			
	1.2.3	Aktívne podporovanie vedy, technológií a inovácií	Ľudské zdroje vo vede a technike: Odborníci pracujúci v oblasti vedy a techniky ako percento celkovej zamestnanosti	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	%				
					Podanie patentových prihlášok: Počet nových patentov na 100 000 obyvateľov	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi			
1.2.4	Zabezpečenie prístupu k rôznym kultúrnym aktivitám	Účasť na kultúrnych aktivitách: Počet návštev múzeí, divadiel, kín, koncertných sál a športových podujatí na obyvateľa za mesiac	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi alebo výsledky prieskumu	Počet návštev					
1.2.5	Podpora účasti na voľnočasových aktivitách a na pohybovej rekreácii	Účasť na fyzickom cvičení a športe: Percento populácie, ktorá sa venuje telesnému cvičeniu alebo športu najmenej päťkrát týždenne	Výsledky prieskumu	%					
1.3 Podpora udržateľného rozvoja	1.3.1	Znižovanie negatívnych vplyvov hospodárskych a iných ľudských činností na prírodné prostredie	Emisie CO2: Celkové emisie CO2 v tonách na obyvateľa	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	Počet ton				
			Odpadové hospodárstvo: Celkový ročný objem vyzbieraného a spracovaného odpadu z domácností v kg na obyvateľa za rok	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	Kg na obyvateľa				
	1.3.2	Zlepšenie obyvateľnosti miest	Životné podmienky: Percento obyvateľov žijúcich v slamochoch	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	%				
			Verejná doprava: Spokojnosť občanov so systémom verejnej dopravy	Výsledky prieskumu	5 vynikajúca	4 veľmi dobrá	3 dobrá	2 priateľná	1 zlá
	1.3.3	Podpora udržateľného rozvoja prostredníctvom aktívneho učenia vo všetkých prostrediach	Vzdelávanie pre udržateľný rozvoj: Účinné opatrenia na podporu trvalo udržateľného rozvoja na všetkých úrovniach vzdelávania	Vyjadrenia odborníkov	5 vynikajúce	4 veľmi dobré	3 dobré	2 priateľné	1 slabé
			Starostlivosť o životné prostredie: Vnímavosť vlastného správania občanmi z hľadiska ich environmentálnej zodpovednosti	Výsledky prieskumu	5 vynikajúca	4 veľmi dobrá	3 dobrá	2 priateľná	1 slabá

Oblasť zamerania	Kľúčové vlastnosti	Možné meranie	Zdroj dát	Štatistické dáta z roku 2012 alebo výsledky prieskumu/správy					
2.Hlavné stavebné bloky Učiaceho sa mesta									
2.1 Podpora inkluzívneho vzdelávania vo vzdelávacom systéme	2.1.1	Rozšírenie prístupu k starostlivosti v ranom detstve a k vzdelávaniu	Vstup do pred-primárneho vzdelávania: Čistá miera zápisu do pred primárneho vzdelávania (ISCED 0)	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	pohlavie	chlapci	%		
						dievčatá	%		
					spolu			%	
	2.1.2	Rozšírenie prístupu k vzdelaniu od základného po terciárneho vzdelávania	Priemerný počet rokov školskej dochádzky: Priemerný počet rokov formálneho vzdelávania ľudí vo veku 25 rokov a viac	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	pohlavie	muži	roky		
						ženy	roky		
				spolu			roky		
2.1.3	Rozšírenie prístupu dospelých k vzdelávaniu a zvýšenie ich účasti na technickom a odbornom vzdelávaní a príprave	Účasť na vzdelávaní a výchove dospelých: Podiel občanov vo veku 25-64 rokov, ktorí uviedli, že sa v priebehu 12 mesiacov pred prieskumom vzdelávali/školili	Výsledky prieskumu	%					
2.1.4	Poskytovanie podpory marginalizovaným skupinám vrátane rodín migrantov s cieľom zabezpečiť ich prístup k vzdelaniu	Podpora znevýhodnených skupín: Opatrenia prijaté mestskými orgánmi na podporu učiacich sa z jazykových/etnických menšín a zo znevýhodneného prostredia	Vyjadrenia odborníkov	5 vynikajúca	4 veľmi dobrá	3 dobrá	2 prijateľná	1 slabá	
		Podpora starších občanov: Opatrenia prijaté mestskými orgánmi na podporu starších učiacich sa (vo veku 65 rokov a viac)	Vyjadrenia odborníkov	5 Vynikajúca	4 veľmi dobrá	3 dobrá	2 prijateľná	1 slabá	
2.2 Oživenie vzdelávania v rodinách a komunitách	2.2.1	Vytváranie spoločenských a komunitných vzdelávacích priestorov a poskytovanie zdrojov a nástrojov pre vzdelávania v rodinách a komunitách	Infraštruktúra: Počet funkčných komunitných a spoločenských vzdelávacích priestorov (vrátane komunitných vzdelávacích centier, kultúrnych domov a verejných knižníc) na 100 000 obyvateľov	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi					
		Politická iniciatíva na podporu vzdelávania v rodinách: Dostupnosť politiky na podporu vzdelávania v rodinách	Vyjadrenia odborníkov	5 vynikajúca	4 veľmi dobrá	3 dobrá	2 prijateľná	1 slabá	
	2.2.2	Motivovanie ľudí k účasti na rodinnom a komunitnom vzdelávaní	Účasť na komunitnom vzdelávaní: Percento občanov, ktorí sa pravidelne zúčastňujú na aktivitách komunitného vzdelávania (najmenej 2 hodiny týždenne) Účasť na rodinnom vzdelávaní: Percento občanov, ktorí sa zapojili do vzdelávacích aktivít vo svojich rodinách počas 12 mesiacov pred prieskumom	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	%				
2.2.3	Uznanie histórie a kultúry daného spoločenstva a pôvodných spôsobov poznávania a učenia sa ako jedinečných a cenných zdrojov.	Rozvoj vzdelávacích zdrojov na základe znalostí miestnej situácie: Počet vzdelávacích programov založených na histórii komunity, kultúry a miestnych znalostí, ktoré pripravila samospráva	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	%					

Oblasť zamerania		Kľúčové vlastnosti	Možné meranie	Zdroj dát	Štatistické dáta z roku 2012 alebo výsledky prieskumu/správy						
2.3 Uľahčenie vzdelávania na pracovisku a pre pracovisko	2.3.1	Zabezpečenie prístupu zamestnancov vrátane pracujúcich migrantov k širokej škále vzdelávacích príležitostí	Účasť zamestnancov na vzdelávaní a odbornej príprave: Miera účasti zamestnaných osôb na vzdelávaní a odbornej príprave súvisiacej so zamestnaním	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi alebo výsledky prieskumu	%						
			Účasť pracujúcich migrantov na vzdelávaní a odbornej príprave: Existencia iniciatív alebo stratégií prijatých mestom na podporu účasti pracujúcich migrantov na vzdelávaní a odbornej príprave	Vyjadrenia odborníkov	5 vynikajúca	4 veľmi dobrá	3 dobrá	2 prijateľná	1 slabá		
	2.3.2	Pomoc verejným a súkromným organizáciám, aby sa stali učiacimi sa organizáciami	Učiace sa organizácie: Existencia iniciatív alebo stratégií na rozvoj učiacich sa organizácií, ktoré podporujú účasť zamestnancov na vzdelávaní	Vyjadrenia odborníkov	5 vynikajúca	4 veľmi dobrá	3 dobrá	2 prijateľná	1 slabá		
	2.3.3	Povzbudzovanie zamestnávateľov a odborov aby podporovali vzdelávanie na pracovisku	Finančný vklad zamestnávateľov do rozvoja zručností: Celkové investície do vzdelávania a odbornej prípravy zamestnancov ako percentuálny podiel na mzdách zamestnancov vo verejnom aj súkromnom sektore	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	verejný sektor		%				
					súkromný sektor		%				
	2.3.4	Poskytovanie vhodných vzdelávacích príležitostí pre nezamestnanú mládež a dospelých	Zapojenie mládeže do vzdelávania a zamestnanosti: Celkový počet mladých ľudí (vo veku 15 – 24 rokov), ktorí nie sú zapojení ani do vzdelávania, ani zamestnania alebo odbornej prípravy, ako percento z celkovej populácie mladých ľudí	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	%						
Odborná príprava pre nezamestnaných: Podiel nezamestnaných zaradených do rôznych programov odbornej prípravy na zamestnanie ponúkaných v meste			Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	%							
2.4 Rozšírenie využívania moderných vzdelávacích technológií	2.4.1	Školenia administrátorov, učiteľov a pedagógov na používanie technológií, ktoré zlepšujú vzdelávanie.	IKT školenia pre nepedagogických pracovníkov, učiteľov a vychovávateľov: Percento učiteľov/vychovávateľov, ktorí absolvovali školenie v oblasti IKT za posledných 12 mesiacov	Vyjadrenia odborníkov	školy		%				
					komunitné vzdelávacie priestory		%				
	2.4.2	Rozšírenie prístupu občanov k IKT nástrojom a vzdelávacím programom	Využívanie IKT pri aktivitách v triede: Percento učiteľov/vychovávateľov, ktorí pravidelne používajú IKT na aktivity v školách a komunitných a spoločenských vzdelávacích priestoroch	Vyjadrenia odborníkov	školy		%				
					komunitné vzdelávacie priestory		%				
					Miera rozšírenia mobilov: Celkový počet ľudí s mobilným pripojením ako percento z celkového počtu obyvateľov		Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi			%	
					Používanie internetu: Percento občanov s prístupom na internet v domácnosti alebo v rámci zdieľaného prístupu		Výsledky prieskumu			%	
Účasť na vzdelávaní prostredníctvom internetu: Priemerný počet hodín týždenne, počas ktorých občania využívajú internet na vzdelávacie účely		Výsledky prieskumu		hodiny							

Oblasť zamerania		Kľúčové vlastnosti	Možné meranie	Zdroj dát	Štatistické dáta z roku 2012 alebo výsledky prieskumu/správy					
2.5 Zvyšovanie kvality vzdelávania	2.5.1	Podpora zmeny paradigmy vo vzdelávaní a učení	Zmena paradigmy vo vzdelávaní a učení: Vzdelávacia politika má podporovať zmenu paradigmy od vyučovania k učeniu a od jednoduchého získavania informácií k rozvoju tvorivosti a zručností v oblasti učenia sa.	Vyjadrenia odborníkov	5 vynikajúca	4 veľmi dobrá	3 dobrá	2 prijateľná	1 slabá	
	2.5.2	Zvyšovanie povedomia o spoločných morálnych, etických a kultúrnych hodnotách a podpora tolerance voči odlišnostiam.	Učíme sa žiť spolu: Podiel občanov, ktorí sa pravidelne stretávajú s ľuďmi z iných kultúr	Vyjadrenia odborníkov	%					
	2.5.3	Zamestnávanie primerane vyškolených správcov, učiteľov a vychovávateľov	Dostatok kvalifikovaných učiteľov/vychovávateľov: Pomer študentov/učiacich sa k učiteľom/lektorom v predškolskom, základnom, stredoškolskom a ďalšom vzdelávaní dospelých	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	Pred primárne vzdelávanie		%			
					Primárne vzdelávanie		%			
					Stredoškolské vzdelávanie		%			
2.5.4	Podpora vhodného prostredia pre učiacich sa	Podpora prostredia priaznivého pre učiacich sa: Percento učiacich sa, ktorí sú spokojní so svojím vzdelávacím prostredím	Výsledky prieskumu	školy		%				
				komunitné vzdelávacie priestory		%				
2.6 Podpora kultúry vzdelávania počas celého života	2.6.1	Organizovanie a podpora verejných podujatí, ktoré povzbudzujú a oslavujú Vzdelávanie a učenie	Propagácia vzdelávania: Existencia verejných aktivít (týždeň alebo festivaly vzdelávania a/lebo učenia dospelých) a využívanie všetkých médií na propagáciu a oslavu vzdelávania	Vyjadrenia odborníkov	5 vynikajúca	4 veľmi dobrá	3 dobrá	2 prijateľná	1 slabá	
	2.6.2	Poskytovanie primeraných informácií, poradenstva a podpory všetkým občanom a ich motivovanie k vzdelávaniu prostredníctvom rôznych ciest.	Informácie a služby: Percento študentov spokojných s poskytovaním informácií a poradenstvom	Výsledky prieskumu	%					
	2.6.3	Vytváranie systémov, ktoré uznávajú a odmeňujú všetky formy vzdelávania	Uznávanie a odmeňovanie výsledkov vzdelávania: Existencia politiky a praxe uznávania, validácie a akreditácie všetkých výsledkov vzdelávania	Vyjadrenia odborníkov	5 vynikajúca	4 veľmi dobrá	3 dobrá	2 prijateľná	1 slabá	

Oblasť zamerania	Kľúčové vlastnosti	Možné meranie	Zdroj dát	Štatistické dáta z rok 2012 alebo výsledky prieskumu/sp					
3. Základné podmienky pre budovanie učiaceho sa mesta									
3.1 Posilnenie politickej vôle a záväzkov	3.1.1	Preukázanie silného politického vedenia a pevného odhodlania premeniť naše mestá na učiace sa mestá	Vedenie: Sila a odhodlanie vedenia, ktoré preukázalo pri vývoji a implementácii stratégie učiaceho sa mesta	Vyjadrenia odborníkov	5 vynikajúce	4 veľmi dobré	3 dobré	2 prijateľné	1 slabé
	3.1.2	Vypracovanie a vykonávanie dobre podložených a participatívnych stratégií na podporu celoživotného vzdelávania pre všetkých	Verejná politika a stratégia: Legislatíva, verejná politika a stratégia na podporu "celoživotného vzdelávania pre všetkých", ktoré prijala mestská rada	Vyjadrenia odborníkov	5 vynikajúca	4 veľmi dobrá	3 dobrá	2 prijateľná	1 slabá
	3.1.3	Monitorovanie pokroku na ceste k učiacemu sa mestu	Opatrenia na monitorovanie pokroku: Opatrenia prijaté mestskými orgánmi na monitorovanie pokroku pri rozvoji a implementácii stratégie učiaceho sa mesta	Vyjadrenia odborníkov	5 vynikajúce	4 veľmi dobré	3 dobré	2 prijateľné	1 slabé
3.2 Zlepšenie riadenie a účasť všetkých zainteresovaných strán	3.2.1	Zriadenie medziodvetvových koordinačných mechanizmov s cieľom zapojiť vládne a mimovládne organizácie a súkromný sektor.	Mechanizmy koordinácie zainteresovaných strán: účinnosť opatrení na podporu mobilizácie a koordinácie zainteresovaných strán v rozvíjajúcich sa učiacich sa mestách	Vyjadrenia odborníkov	5 vynikajúce	4 veľmi dobré	3 dobré	2 prijateľné	1 slabé
	3.2.2	Povzbudzovanie všetkých zainteresovaných strán k poskytovaniu kvalitných vzdelávacích príležitostí a k vlastnému jedinečnému príspevku k budovaniu učiaceho sa mesta.	Účasť zainteresovaných strán: Príspevok zainteresovaných strán, plány a opatrenia na rozvoj lepších a prístupnejších vzdelávacích príležitostí v rámci ich oblastí zodpovednosti	Vyjadrenia odborníkov	5 vynikajúca	4 veľmi dobrá	3 dobrá	2 prijateľná	1 slabá
			Príspevok súkromného sektora: Existencia partnerstiev a spolupráce medzi mestom a súkromným sektorom na podporu stratégie učiaceho sa mesta	Vyjadrenia odborníkov	5 vynikajúci	4 veľmi dobrý	3 dobrý	2 prijateľný	1 slabý
3.3 Zvyšovanie mobilizácie zdrojov a ich využitie	3.3.1	Podpora väčších finančných investícií do celoživotného vzdelávania zo strany vládnych inštitúcií	Finančné investície do vzdelávania a učenia sa: Verejné výdavky na vzdelávanie a učenie sa ako percento z celkového rozpočtu mesta	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi					%
			Rozdelenie verejných výdavkov na vzdelávanie: Percentuálny podiel verejných výdavkov na vzdelávanie vynaložených na rôzne úrovne/typy vzdelávania	Oficiálne údaje poskytnuté mestskými orgánmi	Základné rozdelenie (ISCED 0 -3)				%
					Vzdelávanie dospelých a kontinuálne vzdelávanie				%

Oblasť zamerania	Kľúčové vlastnosti	Možné meranie	Zdroj dát	Statistical data in 2012 survey/review results or					
				5 vynikajúce	4 veľmi dobré	3 dobré	2 prijateľné	1 slabé	
	3.3.2	Efektívne využívanie vzdelávacích zdrojov všetkých zainteresovaných strán na podporu celoživotného vzdelávania pre všetkých	Efektívne využívanie zdrojov: Inovatívne spôsoby mapovania a využívania ľudských, finančných, kultúrnych a iných zdrojov, ktoré má mesto k dispozícii na uľahčenie vzdelávania v meste	Vyjadrenia odborníkov	5 vynikajúce	4 veľmi dobré	3 dobré	2 prijateľné	1 slabé
	3.3.3	Prijatie politik financovania v prospech chudobných a poskytovanie rôznych druhov podpory znevýhodneným skupinám.	Dotácie pre znevýhodnené skupiny: pridelovanie a efektívne využívanie finančných prostriedkov na podporu účasti znevýhodnených skupín na vzdelávaní	Vyjadrenia odborníkov	5 vynikajúce	4 veľmi dobré	3 dobré	2 prijateľné	1 slabé
	3.3.4	Povzbudzovanie občanov a obyvateľov, aby dobrovoľne prispievali svojimi schopnosťami, zručnosťami, vedomosťami a skúsenosťami.	Príspevok občanov k pomoci iným občanom pri vzdelávaní: Percentuálny podiel občanov, ktorí prispievajú svojimi zručnosťami, vedomosťami a skúsenosťami k pomoci iným občanom pri vzdelávaní aspoň raz mesačne počas 12 mesiacov pred prieskumom	Výsledky prieskumu	%				
	3.3.5	Podporovanie výmeny nápadov, skúseností a osvedčených postupov medzi rôznymi mestami	Medzinárodné partnerstvo: Pokrok v uľahčovaní a využívaní príležitostí pre medzinárodné partnerstvá a výmeny s inými učiacimi sa mestami	Vyjadrenia odborníkov	5 vynikajúce	4 veľmi dobré	3 dobré	2 prijateľné	1 slabé

GLOBALNA SIET' UČIACICH SA MIEST UNESCO (GNLC)

KONCEPT ČLENSTVA

27. august 2021

VÝCHODISKO

Počet obyvateľov miest na celom svete v posledných rokoch rastie rýchlejšie ako kedykoľvek predtým: V súčasnosti žije v mestách viac ako polovica svetovej populácie a očakáva sa, že tento počet sa zvýši na 60 % do roku 2030. Rozrastajúce sa mestá zohrávajú čoraz významnejšiu úlohu v národných a svetových záležitostiach. Táto expanzia však zároveň predstavuje pre samosprávu viaceré výzvy týkajúce sa sociálnej súdržnosti, hospodárskeho rozvoja a celkovej udržateľnosti. Stále väčší počet municipalít považuje implementáciu stratégie celoživotného vzdelávania ako kľúčovú pre inkluzívny a udržateľný rozvoj miest, preto podnikajú kroky, aby sa premenili na Učiace sa mestá. V záujme podporiť miestne samosprávy v rozvoji konkrétnych stratégií budovania Učiacich sa miest, Inštitút UNESCO pre celoživotné vzdelávanie (UIL) založil Globálnu sieť učiacich sa miest UNESCO (GNLC).

GNLC UNESCO je medzinárodná sieť, orientovaná na vzdelávaciu politiku, ktorá poskytuje inšpiráciu, know-how a príklady osvedčených postupov. Poslaním GNLC UNESCO je podporovať a urýchľovať prax celoživotného vzdelávania vo svetových komunitách prostredníctvom podpory odborného dialógu a vzájomného učenia sa medzi členskými mestami, vytváraním väzieb, podporovaním partnerstiev, budovaním kapacít a rozvojom nástrojov na podporu a oceňovanie pokroku v budovaní Učiacich sa miest.

Sieť vychádza z dvoch dokumentov: *Pekinská deklarácia o budovaní učiacich sa miest* a *Kľúčové vlastnosti učiacich sa miest*. Tieto dokumenty boli prijaté na prvej medzinárodnej konferencii o Učiacich sa mestách v roku 2013. Medzi ďalšie dôležité dokumenty patria *Učiace sa mestá* a *Ciele udržateľného rozvoja (SDG): Príručka k činnosti a usmernenia pre budovanie učiacich sa miest*.

GNLC UNESCO začalo prijímať členov v roku 2015. Odvtedy sa sieť Učiacich sa miest rozrástla na viac ako 200 miest zo všetkých piatich regiónov UNESCO. Členovia GNLC UNESCO sú zapojení do budovania Učiacich sa miest a veria, že celoživotné vzdelávanie pre všetkých je kľúčové pre budúcnosť členských miest. Každé mesto, ktoré sa uchádza o členstvo v sieti, sa zaväzuje, že sa stane Učiacim mestom, bude si s partnermi vymieňať skúsenosti a osvedčené postupy, podporovať partnerstvá a posilňovať svoje politiky a implementáciu celoživotného vzdelávania pre všetkých obyvateľov.

Členmi GNLC UNESCO sú mestá zastúpené primátormi alebo inými zástupcami, oficiálne schválenými mestom. Na účely tejto koncepcie členstva sa mesto chápe ako administratívna jednotka, ktorú riadi mestská rada alebo iná forma voleného orgánu a ktorá je uznaná ako mesto národnou vládou krajiny, v ktorej sa nachádza. Učiace sa mesto môže byť teda aj učiaca sa obec, učiaca sa dedina, učiace sa mesto alebo učiaca sa komunita.

ČLENOVIA GNLC UNESCO:

- 1. Dostávajú poradenstvo a podporu na ceste k budovaniu učiaceho sa mesta**
 - a. Prístup k nástrojom a stratégiám na rozvoj učiacich sa miest (napr. vzdelávacie moduly a videá, výučbové materiály o tom, ako vybudovať Učiace sa mesto)
 - b. Prehľad o osvedčených postupoch na základe najnovších výskumov a správ.
 - c. Aktuálne informácie o vývoji učiacich sa miest na celom svete od Koordinačného tímu GNLC UNESCO.
- 2. Stávajú sa súčasťou dynamickej siete a posilňujú vlastné partnerstvá a siete**
 - a. Podpora pri organizovaní medzinárodných konferencií a regionálnych stretnutí
 - b. Spojenie s inými učiacimi sa mestami so spoločnými záujmami, s podobnými rozvojovými programami, ktoré riešia podobné problémy
 - c. Komunikácia so sieťou odborníkov a profesionálov špecializujúcich sa na oblasť celoživotného vzdelávania a vzdelávania pre udržateľný rozvoj
 - d. Prijímanie technickej podpory od členských miest
- 3. Získavajú uznanie za úsilie a prezentáciu aktivít mesta**
 - a. Zdieľanie míľnikov a pokroku prostredníctvom komunikačných kanálov GNLC UNESCO
 - b. Prispievanie prípadovými štúdiami svojich miest s cieľom prezentovať mesto a jeho činnosti – inovatívne opatrenia, osvedčené postupy a získané skúsenosti
 - c. Uchádzať sa o ocenenie UNESCO pre Učiace sa mestá (UNESCO Learning City Award).

Na základe inkluzívneho prístupu UNESCO a politiky otvorených zdrojov, sú všetky publikácie a dokumenty zverejnené na webovej stránke GNLC UNESCO a sú voľne prístupné pre všetkých.

PRAVIDLÁ ČLENSTVA

Kto sa môže prihlásiť?

Kľúčoví aktéri a/alebo orgány mesta nachádzajúceho sa v členskom štáte UNESCO, ktoré chce prijať koncepciu Učiaceho sa mesta, môžu požiadať o členstvo. Žiadosť sa môže predložiť až po tom, ako bola formálne schválená primátorom mesta.

Kto je člen ?

Člen je samotné mesto zastúpené primátorom a/alebo osobou, ktorá bola formálne schválená ako zástupca mesta. Všetci schválení zástupcovia konajú ako delegáti mesta.

Aké sú požiadavky na členstvo?

Aby sa mesto mohlo stať členom siete, malo by naplňovať víziu poskytovania celoživotného vzdelávania a stať sa Učiacim sa mestom v duchu hodnôt a cieľov, ktorými sa UNESCO riadi pri podpore vzájomného dialógu a medzinárodnej spolupráce.

Stratégie stanovené v kľúčových dokumentoch, *Pekinská deklarácia o budovaní učiacich sa miest* a *Kľúčové črty učiacich sa miest*, musia byť zohľadnené v žiadosti o členstvo a prijaté primátorom mesta, ktorý musí žiadosť o členstvo schváliť. Mesto musí vyplniť žiadosť o členstvo a predložiť ju príslušnej národnej komisii pre UNESCO na schválenie. Okrem toho sú členovia povinní predložiť Správu o pokroku učiaceho sa mesta každé dva roky Koordinačnému tímu GNLC UNESCO.

POSTUP PRI PRIJÍMANÍ ZA ČLENA

1. Žiadatelia vyplnia formulár žiadosti, ktorý je k dispozícii na webovej stránke GNLC UNESCO <https://uil.unesco.org/lifelong-learning/learning-cities>. Formulár musí byť vyplnený elektronicke a musí obsahovať podpis primátora.
2. Žiadatelia zašlú formulár žiadosti e-mailom príslušnej národnej komisii pre UNESCO na schválenie, zároveň kópiu zašlú Koordinačnému tímu GNLC UNESCO na UIL (learningcities@unesco.org). Kontaktné údaje jednotlivých národných komisií nájdete v databáze Database of National Commissions for UNESCO.
3. Príslušná národná komisia pre UNESCO schváli žiadosť podpisom, kópiu zašle mestu a predloží vyplnenú žiadosť Koordinačnému tímu GNLC UNESCO na UIL (learningcities@unesco.org). Upozorňujeme, že UIL má právo, v prípade potreby, ešte pred prijatím žiadosti, vyžiadať od mesta ďalšie dokumenty a údaje.

Koľko miest v jednej krajine sa môže stať členom?

Národná komisia pre UNESCO môže schváliť žiadosť o členstvo v GNLC UNESCO najviac trom mestám za jedno obdobie podávania žiadostí.

Kedy je možné žiadosť podať?

Každé **dva roky** sa vyhlasuje verejná výzva na predkladanie žiadostí počas **dvoch mesiacov**, kedy môžu mestá predkladať žiadosti o členstvo svojej národnej komisii pre UNESCO. Po uplynutí tohto obdobia má národná komisia pre UNESCO **jeden mesiac** na zaslanie schválených žiadostí Koordinačnému tímu GNLC UNESCO.

POROTA SCHVAĽUJÚCA ČLENSTVO

Zloženie

Porota je zložená z nezávislých medzinárodných odborníkov s rozsiahlymi znalosťami a skúsenosťami v oblasti celoživotného vzdelávania a problematiky Učiacich sa miest. Jej zloženie zohľadňuje aj geografické rozloženie a pohlavie. Členov poroty vymenúva riaditeľ Inštitútu UNESCO pre celoživotné vzdelávanie (UIL) na obdobie šiestich rokov.

Odmeňovanie

Členovia poroty nedostávajú za svoju prácu žiadnu odmenu. Výberový proces prebieha online, v osobitných prípadoch, ktoré si budú vyžadovať osobnú účasť, budú členom poskytnuté príspevky na cestovné a ubytovanie.

Pracovný jazyk

Pracovným jazykom poroty je angličtina.

Procedúra schvaľovania

Porota vykonáva svoju činnosť a rokovania v súlade s touto Konceptiou členstva, pri plnení jej úloh jej pomáha určený člen GNLC UNESCO sekretariátu. Porota si zvolí predsedu. Rozhodnutia sa v čo najväčšej miere prijímajú konsenzom a inak tajným hlasovaním, kým sa nezíska jednoduchá väčšina.

Konflikt záujmov

Členovia Správnej rady UIL nemôžu byť vymenovaní za porotcov. Porotcovia, ktorých sa týka skutočný alebo potenciálny konflikt záujmov, sú z ďalších porád vylúčení alebo sú vyzvaní riaditeľom UIL aby tak urobili.

ČLENSKÉ POPLATKY

GNLC UNESCO nepožaduje členský poplatok. Na podporu rozvoja siete a jej služieb však Koordinačný tím GNLC UNESCO víta od svojich členov dobrovoľné finančné a nefinančné príspevky.

KOMUNIKÁCIA S KOORDINAČNÝM TÍMOM UNESCO GNLC

Od členských miest sa očakáva, že Koordinačnému tímu GNLC UNESCO oznámia e-mailom všetky nové informácie o svojom meste (napr. nový primátor, nová kontaktná osoba, nový plán Učiaceho sa mesta, podujatia organizované v rámci siete atď.), aby bol Koordinačný tím informovaný a aby boli aktualizované online profily miest.

PREDKLADANIE SPRÁVY O POKROKU UČIACEHO SA MESTA

Od členských miest sa vyžaduje, aby predložili správu o pokroku, v ktorej podrobne uvedú, ako realizujú svoj projekt Učiaceho sa mesta. Súbor predložených správ slúži na podporu monitorovania konkrétnych úspechov členských miest, zdôraznením efektívnych politík, stratégií a opatrení, partnerstiev a celkového pokroku. Tieto správy o pokroku by sa mali predkladať každé dva roky (learningcities@unesco.org) s použitím vzoru správy o pokroku, ktorý poskytuje Koordinačný tím GNLC UNESCO na osobitnej webovej stránke (UNESCO Global Network of Learning Cities | UIL).

PRESKÚMANIE SPRÁV O POKROKU A VYSTÚPENIE ZO SIETE

Koordinačný tím GNLC UNESCO preskúma správu o pokroku členského mesta na základe riadiacich dokumentov a usmernení pre sieť. Ak členské mesto (1) predloží neúplnú Správu o pokroku, (2) nepreukáže pokrok v budovaní Učiaceho sa mesta a/alebo (3) nepredloží dvojročnú správu o pokroku v budovaní Učiaceho sa mesta, členstvo mesta nebude obnovené. Mestá, ktorých členstvo sa neobnoví, môžu požiadať o opätovné prijatie do siete podľa vyššie uvedených postupov v období určenom na podávanie žiadostí. Mestá, ktorých členstvo nebude obnovené, bude GNLC UNESCO informovať.

UNESCO Institute for Lifelong Learning

Coordination Team of the UNESCO Global Network of Learning Cities

Feldbrunnenstrasse 58, 20148 Hamburg, Germany

Tel: +49 (0)40 44 80 41 44

Fax: +49 (0)40 410 77 23

E-mail: learningcities@unesco.org

Website: <http://uil.unesco.org/learning-cities>

UNESCO GLOBÁLNA SIET' UČIACICH SA MIEST (GNLC)

Prihláška za členu

ČASŤ 1 (VYPLNÍ MESTO)

Základné informácie o vašom meste

Názov mesta:

Krajina:

Oficiálna webová stránka mesta:

Facebooková stránka mesta:

Twitterová stránka mesta:

Starosta/Primátor

Pani Pán

Krstné meno:

Priezvisko:

Úplný oficiálny titul:

Poštová adresa mestského úradu:

PSČ:

E-mailová adresa:

Kontaktná osoba pre UNESCO Global Network of Learning Cities

Pani Pán

Krstné meno:

Priezvisko:

Úplný oficiálny titul:

Organizácia (ak je iná ako mestský úrad):

Poštová adresa:

PSČ:

Telefónne číslo (vrátane kódu krajiny):

Číslo faxu (vrátane kódu krajiny):

E-mailová adresa:

Jazyk komunikácie: angličtina francúzština španielčina

Profil vášho mesta

Upozorňujeme, že vami poskytnuté informácie sa zobrazia na webovej stránke Globálnej siete učiacich sa miest UNESCO (<http://uil.unesco.org/learning-cities>), keď Koordinačný tím GNLC UNESCO spracuje žiadosť vášho mesta. Príklady už nahraných profilov členských miest by vám mohli poskytnúť predstavu o tom, aké informácie by ste v tejto časti mohli poskytnúť.¹

Informácie	Dáta	Rok
Obyvatelia vášho mesta		
Rozloha vášho mesta (štvorcové kilometre)		
HDP na obyvateľa vášho mesta (v US dolároch)		
HDP na obyvateľa vo vašej krajine (v US dolároch)		
Priemerný počet rokov školskej dochádzky vo vašom meste (formálne vzdelávanie, ktoré v priemere absolvovali dospelí nad 25 rokov)		

Celková stratégia rozvoja mesta aby sa stalo učiacim sa mestom

Odpovedzte na nasledujúce otázky tak, aby ste vykreslili celkovú stratégiu a inovatívne mechanizmy vášho mesta, ktoré budú viesť k jeho rozvoju ako učiaceho sa mesta. Pokiaľ je to možné, uveďte konkrétne čísla týkajúce sa úspechov vášho mesta.

Všeobecné informácie	
Prosím vložte úvodnú vetu o vašom meste (20-30 slov) <i>Úvodná veta má vyvolať pozornosť a prezentovať vaše mesto ako učiace sa mesto. Môžete využiť zaujímavý fakt, čísla alebo symbolické/historické informácie.</i>	
Prosím opíšte sociálno-ekonomický a kultúrny kontext vášho mesta (max. 200 slov)	
Prosím uveďte slogan charakterizujúci víziu vášho mesta v oblasti celoživotného vzdelávania a učenia (max. 8 slov) <i>Ak vaše mesto nemá slogan, uveďte niekoľko kľúčových slov, ktoré definujú víziu vášho mesta v oblasti celoživotného vzdelávania</i>	

¹ <https://uil.unesco.org/lifelong-learning/learning-cities/members>

Pokrok pri naplňaní vášho plánu učiaceho sa mesta	
Aké sú strednodobé (3 až 5 rokov) a dlhodobé (5 až 10 rokov) ciele vášho mesta ako učiaceho sa mesta? (max. 400 slov)	
Ako vaše mesto integruje aspekty udržateľnosti a zdravia do stratégie učiaceho sa mesta? (max. 200 slov)	
Ako vaše mesto integruje aspekty rovnosti a inklúzie do stratégie učiaceho sa mesta? (max. 200 slov)	
Ako vaše mesto integruje aspekty dôstojnej práce a podnikania do stratégie učiaceho sa mesta? (max. 200 slov)	
Konkrétne úlohy a zodpovednosti jednotlivých zložiek koordinačnej štruktúry (napr. výborov), ktoré zastupujú všetky zainteresované strany	
Vytvorilo si už vaše mesto základný tím, výbor alebo fórum s cieľom zapojiť kľúčových zainteresovaných hráčov do projektu učiaceho sa mesta? Stručne opíšte tento mechanizmus a jeho činnosť. (max. 200 slov)	
Mobilizácia a využitie zdrojov	
Ako vaše mesto mobilizuje a využíva finančné a nefinančné zdroje na budovanie učiaceho sa mesta, a to aj prostredníctvom partnerstiev zahŕňajúcich verejný a súkromný sektor a občiansku spoločnosť? Uvedte konkrétne príklady. (max. 200 slov)	
<p><i>Finančné zdroje zahŕňajú rozpočty samosprávy, regionálne alebo vládne fondy, partnerstvá viacerých zainteresovaných strán, mechanizmy zdieľania nákladov zahŕňajúce viaceré zainteresované strany, sponzorstvo, filantropické organizácie alebo partnerov zo súkromného sektora.</i></p> <p><i>Nefinančné zdroje môžu byť verejné priestory, komunitné centrá, dobrovoľnícke organizácie, kultúrne zariadenia a miestni odborníci, ktorí propagujú celoživotné učenie pre všetkých.</i></p>	
Zabezpečenie dostupnosti vzdelávania pre všetkých občanov	
Aké sú politiky/stratégie vášho mesta, ktoré podporujú prístup k celoživotnému vzdelávaniu, riešia prekážky účasti na vzdelávaní a reagujú na vzdelávacie potreby rôznych skupín obyvateľstva, najmä marginalizovaných a znevýhodnených skupín? Uvedte maximálne tri príklady. (max. 200 slov)	

<p>Aké iniciatívy/partnerstvá/projekty vo vašom meste zlepšujú prístup k celoživotnému vzdelávaniu, riešia prekážky účasti na vzdelávaní a reagujú na vzdelávacie potreby rôznych skupín, najmä marginalizovaných a znevýhodnených skupín? Uvedte maximálne tri príklady. (max. 200 slov)</p>	
<p>Ako vaše mesto informuje občanov o možnostiach vzdelávania v meste? (max. 200 slov) <i>Príkladom môžu byť komunitné vzdelávacie priestory, mapy prezentujúce miesta vzdelávania v meste, digitálne technológie, mobilné vzdelávacie aplikácie alebo iné mechanizmy.</i></p>	
Slávnostné podujatia na propagáciu a udržanie procesu budovania učiaceho sa mesta	
<p>Ako vaše mesto organizuje a podporuje verejné podujatia a iniciatívy, ktoré podporujú a oslavujú učenie? (max. 200 slov) <i>Príkladom môžu byť festivaly, konferencie, rozprávanie príbehov, umelecké predstavenia, literárne súťaže, umelecké workshopy a kampane.</i></p>	
<p>Aký je dopad slávnostných podujatí zameraných na celoživotné vzdelávanie vo vašom meste? (max. 200 slov)</p>	
Mechanizmy na monitorovanie a hodnotenie rozvoja učiaceho sa mesta	
<p>Ako vaše mesto monitoruje a hodnotí celoživotné vzdelávanie a učenie? (max. 200 slov) <i>Príklad: zriadenie hodnotiacich tímov, kvalitatívne správy, kvantitatívne správy, ukazovatele, ciele, konzultačné stretnutia, externé hodnotenie.</i></p>	

<p>Sleduje vaše mesto kľúčové ukazovatele výkonnosti/mechanizmy na monitorovanie a hodnotenie celoživotného vzdelávania a učenia? Ako sú prepojené s <i>klúčovými charakteristikami učiacich sa miest a/alebo</i> Cielmi trvalo udržateľného rozvoja OSN? (max. 200 slov)</p>	
<p>Príklady dobrej praxe Učiaceho sa mesta</p>	
<p>Aké sú výnimočné alebo vlajkové inovatívne projekty alebo osvedčené postupy vo vašom Učiacom sa meste? Uvedte maximálne tri príklady. (max. 400 slov)</p> <p><i>Príkladom môžu byť najvýznamnejšie politiky, stratégie, programy, projekty a činnosti, opatrenia, monitorovacie procesy a partnerstvá, ktoré ukazujú, ako vaše mesto podporuje zelené a zdravé životné prostredie, rovnosť a začlenenie a dôstojnú prácu a podnikanie.</i></p>	
<p>Aké sú hlavné vplyvy týchto osvedčených postupov na sociálny, kultúrny, environmentálny a hospodársky rozvoj vášho mesta? (max. 200 slov)</p>	

Primátorove/ starostove slová

Aký je postoj vášho primátora/starostu k celoživotnému vzdelávaniu?

Malo by to byť krátke vyhlásenie odrážajúce smer, ktorým vaše mesto posilňuje koncepciu celoživotného vzdelávania.	Vyhlásenie	Dátum/rok vyhlásenia
Starostov/primátorov výrok (max. 30 slov)		

Vaše mesto a UNESCO Globálna sieť Učiacich sa miest (GNLC)

<p>Aké sú prioritné oblasti, na ktoré by ste sa ako mesto chceli zamerať v rámci aktivít GNLC UNESCO? (max. 200 slov)</p>	
---	--

Čím plánujete prispieť do GNLC UNESCO?
(max. 200 slov)

Príkladom môže byť organizovanie školiacich seminárov GNLC UNESCO, organizovanie domácich školení pre iné mestá a zainteresované strany, šírenie konceptu učiaceho sa mesta, zdieľanie dokumentov a noviniek o aktivitách vášho učiaceho sa mesta, vysielanie pracovníkov do UNESCO Inštitútu pre celoživotné vzdelávanie (UIL), vzájomné učenie prostredníctvom spolupráce medzi mestami a/alebo prispievanie k výskumným aktivitám GNLC UNESCO a iné.

Fotografie z vášho mesta

Spolu s prihláškou vášho mesta pošlite **tri až štyri fotografie vo vysokom rozlíšení** (originálne, nekomprimované a bez zmenšenej veľkosti). Fotografie by mali byť **obrázy mesta a obrázky týkajúce sa príkladov dobrej praxe v celoživotnom vzdelávaní** a učení. Odporúčania pre fotografie sú nasledovné: horizontálne, 300 dpi, šírka približne 2000 pixelov. **Ku každej fotografii musí byť pripojený krátky opis, ako aj informácie o autorských právach.** Upozorňujeme, že fotografie, ktoré poskytnete, môžu byť zobrazené na webovej stránke Globálnej siete učiacich sa miest UNESCO (<http://uil.unesco.org/learning-cities>), ak Koordinačný tím GNLC UNESCO prihlášku vášho mesta prijme.

Vyhlásenie o žiadosti

Mesto... sa týmto uchádza o členstvo v Globálnej sieti učiacich sa miest UNESCO. Touto prihláškou sa mesto zaväzuje podporovať ciele a aktivity Globálnej siete učiacich sa miest UNESCO v súlade s pravidlami členstva a prijatím jej riadiacich dokumentov, Pekinská deklarácia o budovaní učiacich sa miest (*Beijing Declaration on Building Learning Cities*) a Kľúčové charakteristiky učiacich sa miest (*Key Features of Learning Cities*).

Dátum:

Starostov/primátorov podpis:

PLATFORMA LEAP – otvorené vzdelávacie zdroje

www.leap2local.eu

Spolufinancovaný
Európskou úniou

„KAŽDÝ MÁ PRÁVO NA KVALITNÉ A INKLUZÍVNE VZDELÁVANIE,
ODBORNÚ PRÍPRAVU A CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE,
ABY SI UDRŽAL A ZÍSKAL ZRUČNOSTI,
KTORÉ MU UMOŽNIA PLNE SA ZAPOJIŤ DO ŽIVOTA SPOLOČNOSTI
A ÚSPEŠNE ZVLÁDAŤ ZMENY POSTAVENIA NA TRHU PRÁCE.“

Prvý princíp Európskeho piliera sociálnych práv (Európska únia)

Vzdelávanie dospelých v kocke

Aby sa celoživotné vzdelávanie stalo realitou, potrebujeme primerané politiky, aj na miestnej úrovni.

Úvodný modul.

Užitočné materiály

Stavebné kamene politiky vzdelávania dospelých a aké okolnosti treba zväziť pri jej príprave.

Učiaci sa mestá

Čo to je a čo treba urobiť, aby sa mesto alebo komunita stali učiacim sa miestom?

Príklady a sprievodca učiacim sa mestom.

Pre vzdelávateľov

Nie je ľahké priťahovať dospelých k vzdelávaniu – ako dospelých motivovať a ako im pomôcť prekonať rôzne bariéry?

Príručka

Ako pripraviť politiku vzdelávania dospelých na miestnej úrovni.

ERASMUS+ PROJEKT LEAP

(Local Adult Education Policy) –

– Politika vzdelávania dospelých na miestnej úrovni. 2020 – 2023.

Kontakt: Marta Jendeková, es@ainova.sk
(koordinátorka)

www.ainova.sk/leap

PARTNERI PROJEKTU

UNIVERZITA
KONŠTANTÍNA
FILOZOFA PEDAGOGICKÁ
V NITRE FAKULTA

Institut de Haute Formation aux Politiques Communaires

INSPECTORATUL ȘCOLAR

AL JUDEȚULUI NEAMȚ

European Consultants

NEVELŐRÉSZÁZ EGYESÜLET